This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, November 20, 2007

PM 40012376 R09408

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 47 (3010) 2007 NOVEMBER - LAPKRITIS 20 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • tevzib@rogers.com • Nr. kaina - $1

Pabudę karaliai

Ar laisvame krašte žmogui leidžiama laisvai be priekaištų ir nusistebėjimų viskuo rūpintis, ar yra kas nors, ko nepatartina liesti nenorint susimenkinti?

LIETUVOJE dar vis vengiama politikuoti. O politizavimas dažnu atveju – tai lyg koks reikalo gadinimas. Jei tik kas nors truputį politika atsiduoda – vertė abejotina, net iš viso niekalas, netikras daiktas. Kas politizuota, tas jau neskanu, nepriimtina. Yra pagrindo manyti, kad tai sovietinis palikimas. Mat okupacijos laikotarpiu daug kas iš eilinių žmonių buvo atimta, įskaitant ir "privilegiją" politikuoti. Užtat bent iš dalies suprantama, kad tokių "privilegijų" neturėjusiam, įpratusiam į tą sritį pirštų nekišti, šių dienų laisvė, net skatinanti daugiau domėtis valstybės valdymu ar kitais visuomeniniais reikalais, dar vis neįstengia pripratinti kitaip galvoti. Tačiau nepriklausomybę atstačius pasidarė taip, kad, nori ar ne, reikia politikuoti. Išrinko į seimą – ir jau esi politikas. Kaip toje pasakoje – pabudau ir aš karalius. Didinga, gražu, bet ir baisu: kas dabar bus, juk milijonai akių į mane žiūrės – vesk mus dabar į geresnį gyvenimą, kaip žadėjai. Jei dar su buvusiais maskviniais esi geruoju, gali dar šiaip taip verstis, jausti "tėvišką" globą; o jei pasukai į dešinę, apšauks tave, ko gero, nacionalistu, atsilikėliu, landsbergininku ar dar kokiu niekam tikusiu. Taigi padėtis nepavydėtina. Svarstykim vienaip ar kitaip – peršasi išvada: kad mažiau būtų "pabudusių karalių", reikia rimtai susirūpinti pasiruošimu politiniam gyvenimui. Šiuo metu, kaip visi mato, Lietuvą valdo senoji nomenklatūra. Kuriant naują valdymosi sistemą reikia ir žmonių kitokių. Kol jų nėra, tenka verstis su savanoriais, tarp kurių esama ir tėvynę labiau negu save mylinčių tautiečių. O tai, šalia pasiruošimo, yra svarbiausia. Gera politika pirmiausia turėtų būti atremta į žmogaus kokybę.

AIŠKU, kad politinius mokslus baigusių ar politiniam darbui gabesnių, talentingų asmenų taip greitai neprikepsi. O gyvenimas nelaukia. Esame priversti sutikti su tuo, ką turime. Vienas dalykas, ką eiliniai piliečiai balsuotojai galėtų ir turėtų daryti – tai mėginti kandidatus atrinkti ne pagal partijas, kurių labai daug vienodų ir pasirinkimas menkas, bet pagal dvi, jau aiškiai matomas ir daugumai pažįstamas kategorijas – vieni kandidatai prorusiški, tik sau materialinės gerovės siekiantys, net, jeigu reikėtų, ir nepriklausomybės varžymo kaina, kiti – savo pažiūromis, darbais įrodantys, kad Lietuvos gerovę kurti yra pasiryžę tokiais būdais, kurie daugiau atspindi jų patriotizmą. Kitaip tariant – vienų žvilgsniai daugiau į Maskvą, kitų į platesnį pasaulį, o stipriausiai į pačią Lietuvą. Žiūrint į Lietuvos žmones tikroviškai, tai ir tegyvuoja tik tos dvi grupės, neįvardintos, neregistruotos "partijos", veikiančios jau nuo pat nepriklausomybės atstatymo. Juk ir A. Brazauskas nepriklausomybės paskelbimo išvakarėse manė, kad Lietuvos nepriklausomybė yra nerealus dalykas. O vis dėlto tą "nerealią Lietuvą" valdyti nebuvo atsisakęs. Tai būdinga tai grupei. Ir ji didelė, anuomet skubėjusi persivilkti, nes nė vienas iš jų nenorėjo pasekti Burokevičių. Ir taip komunistai išėjo – komunistai grįžo. Jeigu šitą politinį bumerangą galima pavadinti klaida, jau laikas būtų ją atitaisyti. Tik būdas tam turėtų būti ne Uspaskicho pavyzdžiu. Ne tokios veiklos reikia politikuojant ir klaidas atitaisinėjant. Ne pinigų reikia, o sąžinės ir tikresnės tėvynės meilės. Ir ne pažadų ir melo. Lietuviai atstatė savo valstybę ir jie turi ją saugoti, stiprinti. Jei trūksta gabumų, noro ar dar ko valdyti valstybei, nereiškia, kad su dujomis ir nafta reikia importuoti politikus. Kol bus skleidžiamas mitas, kad Lietuva viena pati negali gyvuoti, nelengva bus. Bet posūkis reikalingas. **ČS**

Šiame numeryje

Lietuvos istorikas neužmirštamas– *2 psl.*
Žalingoji energetika – *2,10 psl.*
Mes – NATO parlamentinėje asamblėjoje – *3 psl.*
Kai atsidūsta piliakalniai – *4 psl.*
Pinigai pralaimėjo prieš padorumą – *5 psl.*
Karelijos lietuviai buvo atvykę į Lietuvą – *6 psl.*
Maironio sukaktims paminėti – *8,9 psl.*
Kam ir su kuo pakeliui? – *11 psl.*
Mažosios Lietuvos papročiai – *12 psl.*

Baublys, kurį Dionizas Poška Žemaitijos Bijotuose 1812 metais pasidirbo iš 1000 metų senumo ąžuolo. Ant jo buvo pakabintas užrašas: "Čion kitąkart pagonys pjovė ožkas, o dabar gyvena Dionizas Poška"... Dail. Telesforo Valiaus kūrinys **Ntr. iš žurn. *Aidai* (1959)**

Kad taip ir Lietuvos dvasia atsikvošėtų!

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Europos komisijos Komunikacijos generalinio direktorato atstovybė Lietuvoje praėjusį savaitgalį Druskininkuose surengė metinę konferenciją informacijos apie Europos sąjungą tinklo Lietuvoje trejų metų sukakčiai pažymėti. Iš visos Lietuvos susirinko žmonės, kuriems šalies integracijos į europines struktūras procesas daugiau ar mažiau susijęs su jų profesine veikla. Tai – politikai, žurnalistai, europinių struktūrų Lietuvoje atstovai, viešosios nuomonės tyrėjai, net valstybinio ir diplomatinio protokolo atstovai.

Pranešimai ir diskusijos, kuriose turėjo progos pasireikšti Europos parlamento narė Laima Andrikienė, buvęs derybų dėl narystės ES delegacijos vadovas ir dabartinis seimo narys Petras Auštrevičius, Druskininkų vicemerė Kristina Miškinienė, žurnalistai Artūras Račas, Indrė Makaraitytė, Saulius Spurga, Algimantas Čekuolis, URM atstovas Darius Gaidys, TNS Gallup Lietuvos skyriaus vadovas Mindaugas Degutis ir kiti kalbėtojai, pasirodė įdomūs, pakankamai turiningi, išlaikė auditorijos dėmesį iki renginio pabaigos ir buvo verti žygio į Druskininkus. Tai – nuopelnas renginio organizatorių, sugebėjusių mobilizuoti tokį aktyvą, kuris deramą intelektualinę įtampą ir dalykinį pobūdį įstengė išlaikyti dvi dienas.

Vis dėlto išvadinės konferencijos kalbėtojų mintys naujų "amerikų" neatvėrė. Gal net priešingai – veikiau tik patvirtino tai, kas įdėmesniems gyvenimo stebėtojams buvo regima ir iš vietų, be Druskininkų konferencijos aukštumų. Aštuonioliktuosius nepriklausomybės metus bebaigianti ir trečiąsias narystės ES metines pažymėjusi Lietuva – lyg dviveidis Janus.

Ji greitai perkando mokslus, kurie nustato kokiomis eilutėmis aptaisyti savo pasiuntinius rytiniame priėmime pas D. Britanijos karalienę (tamsus ilgais skvernais frakas ir šviesiai pilkos dryžuotos kelnės!) arba kokiu kampu lenktis ir kur nukreipti akis sveikinant Japonijos imperatoriškąją porą (į grindis, metro atstumu iki monarcho ir pusantro metro – iki monarchės kojų!), bet labai nenoriai studijuoja patirtį bei savijautą savojo krašto piliečių, kurių mokesčių dėka, tie patys cilindrais ir dryžuotomis kelnėmis pasidabinę valstiečiai, gali mėgautis šia savotiška klounada, pajusti savo reikšmingumą fotografijose greta įžymių žmonių ir parvažiavę namo piktintis: "Fui, koks čia kaimas, kiek daug aplinkui mėšluočių!.."

Tai, žinoma, lengva hiperbolė, šitaip konferencijoje niekas nekalbėjo. Tačiau netiesioginės jos išvados – daugeliui žinomos. Reikšmingiausi Lietuvos pasiekimai ten, kur, siekiant užsibrėžtų tikslų, būta reiklios tarptautinių organizacijų priežiūros: makro ekonomikos rodikliai, vykdant Mastrichto kriterijus, krašto apsaugos struktūrų pertvarka pagal NATO standartus, pasienio kontrolės tarnybų modernizavimas, įgyvendinant Šengeno reikalavimus. Daugelis kitų sričių, kurios buvo paliktos saviveiklai, faktiškai, patyrė "avariją".

Nukelta į 4-tą psl.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada.
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 290-9802
E-mail: tevzib@rogers.com • www.tzib.com

Agreement No. 40012376 PAP Registration No. 09408. CPM 1001760. LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: vyr. red. prel. dr. Pr. Gaida, red. Č. Senkevičius, red. R. Sakalaitė-Jonaitienė, techninė red. V. Tumosienė. Metinė prenumerata - $60, rėmėjo - $70, garbės - $80. Oro paštu į užjūrius - $170, paprastu paštu - $60. Amerikoj - JAV dol.
Keičiant adresą kreiptis į "TŽ" administraciją. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland) is published weekly by the Lithuanian Canadian R.C. Cultural Society "Žiburiai", Inc.
Subscriptions: regular - $60, patron - $70, sponsor - $80 per year. Airmail overseas - $170, regular mail overseas - $60. US subscriptions are payable in US funds. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address given above.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.
Canada
VERIFIED CIRCULATION PAID

Vilniaus dvasininkų vaidmuo 1900-1945

JONAS JAKIMAVIČIUS

Vilnius įžymus savo šventovėmis. Kiekviena iš jų turi savo sakralią istoriją. XX š. pirmos pusės Vilnius – didelių, reikšmingų istorijos įvykių kryžkelė. Čia buvo tautinio ir religinio mūsų atgimimo centras. Čia 1901 metais Šv. Mikalojaus šventovėje atgautos pamaldos lietuvių kalba. Vilniuje, atgavus spaudą, pasirodė pirmas lietuviškas laikraštis *Vilniaus žinios*. Čia kūrėsi mūsų pirmosios visuomeninės ir politinės draugijos, organizacijos. 1918 m. Vasario 16 buvo paskelbta atstatoma nepriklausoma Lietuvos valstybė su sostine Vilniuje. Šiame XX š. pradžios atgimime ypatingą indėlį įnešė atgimstanti lietuviška šventovė, įžymūs mūsų šviesuoliai dvasininkai. Sakralusis Vilnius didingas savo religiniu gyvenimu, gyvu tikėjimu. Jo Dvasios padangėje šviečia įžymieji dvasininkai, katalikų Bažnyčios kunigai, vyskupai, vienuoliai. Čia ir arkivyskupas, palaimintasis Jurgis Matulaitis, ir kandidatai į palaimintuosius arkivyskupas Mečislovas Reinys, ir kunigas Alfonsas Lipniūnas, ir kunigai J. Kukta, K. Čibiras. Vilniaus istoriją puošia gausybė lietuvių kunigų, įžymių visuomenės ir kultūros veikėjų – J.Tumas-Vaižgantas, V. Zajančkauskas, Alf. Petrulis, V. Mironas, J. Stankevičius, P. Kraujalis, P. Bieliauskas. Vilniaus dvasininkams buvo lemta įsijungti į istorinius krašto įvykius ir jų akivaizdoje atskleisti visuomenei savo dieviškąjį pašaukimą. Liudyti Kristų, skelbti Tiesą, darbuotis praktiškai vykdant Evangelijos nurodymus, mokyti teisingumo, puoselėti tikrąsias dvasios vertybes – gailestingumą, meilę, ištikimybę. Dideli darbai atlikti kuriant lietuvišką kultūrą, spaudą, formuojant teisingą atgimusios tautos pasaulėžiūrą, paremtą katalikiškumu ir tautiškumu, ugdant visuomenės ir valstybės gyvenimo pagrindus.

Ir štai 2007 m. spalio 4 dieną Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas istoriniuose Signatarų namuose Vilniuje sutiko naują knygą. Tai jau penktoji knyga iš serijos Vilniaus kultūrinis gyvenimas: *Dvasininkų vaidmuo 1900-1945*. Knygoje net 21 straipsnis apie šio laikotarpio dvasininkus Vilniuje. Kas galėtų būti aktualiau ir reikšmingiau kaip tyrinėti pačius mūsų dvasinės, kultūrinės, visuomeninės gyvybės pagrindus, semtis šviesos iš pačių sakraliojo gyvenimo šaltinių. Visi straipsniai nepaprastai įdomūs, informatyvūs, turiningi. Puikiai atskleista Vilniaus dvasinio, kultūrinio, visuomeninio gyvenimo panorama, svarbiųjų istorijos įvykių akivaizdoje.

Ilonos Čiužaitės straipsnyje *Vaižgantas: už tautinę kultūrą ir nepriklausomą Lietuvą* nagrinėjama *Lietuvos aide* ir *Nepriklausomoje Lietuvoje* 1919 m. skelbta Vaižganto publicistika. Pristatomos savitos Vaižganto idėjos apie kultūrą, jos reikšmę visuomenės ir valstybės gyvenime. Aldona Vasiliauskienė straipsnyje *Arkivyskupas Mečislovas Reinys Vilniuje: trys laikotarpiai* detaliai, išsamiai dokumentuotai, gyvai pateikia tris M. Reinio gyvenimo Vilniuje laikotarpius:

1. Pašaukimas. XX š. pradžios, kuomet M. Reinys studijavo Vilniaus kunigų seminarijoje 1901-1905 metais. 2. Pirmasis darbo tarpsnis. Pirmojo pasaulinio karo ir pokario metai (1914-1922), pirmieji aštuoneri iš 33 darbo metų Lietuvoje. Tuo laikotarpiu prof. kun. Reinys vikaravo Šv. Jonų šventovėje, buvo Pedagoginių kursų ir Vytauto Didžiojo gimnazijos kapelionas, dėstytojas (1915-1922), Vilniaus Kunigų seminarijos profesorius (1916-1922), skaitė paskaitas Lietuvių Mokslo draugijos kursuose (1920-1921), paskelbė gausybę labai vertingų straipsnių *Vilniaus garse* 1920-1921 m. aktualiausiais mūsų visuomenės, politikos klausimais. 3. Paskutinieji darbo metai iki suėmimo ir įkalinimo. Tragiškiausias ir ne mažiau herojiškas kaip antrasis laikotarpis Vilniaus arkivyskupo, apaštališkojo administratoriaus pareigose (1940.VII.18-1947.VI.12). Įdomu, kad Šv. Kazimiero šventovės kupolas atnaujintas Lietuvos didžiųjų kunigaikščių karūna – mitra, arkivyskupo Mečislovo Reinio rūpesčiu 1943 metais kovo 4 dieną, kuri carų laikais 1849 metais buvo nuimta.

Lietuvos istorikas neužmirštamas

Jau beveik dešimtmetį Utenos Adolfo Šapokos gimnazijoje yra vykdomas tęstinis projektas istoriko Adolfo Šapokos atminimo įamžinimui. Projekto iniciatorės ir vykdytojos yra šios gimnazijos istorijos mokytojos Birutė Kairienė ir Jolita Baltuškienė. Sunku būtų įvardinti visus nuveiktus darbus ir organizuotus renginius, tačiau ypatingai prasmingi nuveiktais darbais – 2007 m. Vykdant projektą, mokslo metų pabaigoje gimnazistai keliavo į Švediją, į Stokholmą, aplankyti tų vietų, kur savo moksliniams darbams medžiagą rinko kraštietis istorikas.

2007 m. vasarą pasirodė mokytojų B. Kairienės ir J. Baltuškienės sudaryta knyga *Nemuno krantai gražesni...* Knygos pavadinimas pasirinktas neatsitiktinai. 1930-1931 m., studijuodamas Prahoje, Adolfas Šapoka rašė: "Kaip čia gražu, bet Nemuno krantai vis tiek gražesni..." Šią knygą sudaro dvi dalys. Pirmojoje pateikiami konferencijos *A. Šapoka Lietuvos istorijos edukologijoje*, skirtos 100-osioms gimimo metinėms, mokytojų pranešimai. Knygos antrą dalį sudaro mokytojų B. Kairienės ir J. Baltuškienės parengtos užduotys XX š. Lietuvos istorijai kartoti.

Gimnazijos bendruomenė jau antras dešimtmetis palaiko glaudžius ryšius su A. Šapokos giminaičiais, gyvenančiais ne tik Lietuvoje, bet ir Kanadoje. Atkūrus nepriklausomybę, 1991 m. į Uteną iš Kanados atvyko istoriko duktė Aldona su šeima. Vėliau savo laiške ji rašė: "Keistas jausmas grįžti į tėvų žemę. Dalinai graudu, o dalinai labai linksma. (...) Vaikams viešnagė irgi paliko labai malonius prisiminimus. Pamatė, pajuto iš kur kilę, kur yra jų šaknys".

Tada imta rūpintis žymaus kraštiečio istoriko atminimo įamžinimu Utenoje: tėviškėje pastatytas koplytstulpis, naujai miesto gimnazijai suteiktas A. Šapokos vardas, ten mokytojos Birutės Kairienės iniciatyva paskirtas Adolfo Šapokos atminimo kambarys. 1997 m. gimnazijoje viešėjo istoriko vaikaitė iš Monrealio – Lijana Šipelis. Šventės metu iš Grybelių kaimo buvo atvežtas ir pasodintas gimnazijos kiemelyje klevelis, kurį prižiūri gimnazistai. Minint A. Šapokos 100-ąsias gimimo metines jo vaikaitė Lijana Šipelis, gyvenanti Kanadoje, įsteigė dvi vienkartines stipendijas tiems gimnazistams, kurie domisi istorija, dalyvauja olimpiadose, konkursuose, o baigę mokyklą pasirenka istorijos studijas aukštojoje mokykloje. Du šių metų abiturientai – Simona Budrionytė ir Šarūnas Grabauskas įstojo į Vilniaus Pedagoginio universiteto Istorijos fakultetą. Minint Konstitucijos dieną gimnazijoje, vyko pilietinio ugdymo pamoka "Konstitucija garantuoja teisę į mokslą". Jos metu buvo įteiktos stipendijos. Buvusiems gimnazistams, o dabar jau studentams, palinkėta sėkmės, kūrybingumo, noro pratęsti A. Šapokos mokslinę ir pedagoginę veiklą. Simona Budrionytė ir Šarūnas Grabauskas nuoširdžiai dėkojo A. Šapokos giminaičiams.

Šventinėje pamokoje dalyvavusi Vilniaus Pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto Visuotinės katedros docentė Vida Kniūraitė pradžiugino gimnazijos bendruomenę žinia, kad netrukus pasirodys pirmasis A. Šapokos Raštų tomas. Tikimės, kad jo pristatymas bus gražus pobrėžis apibendrinant A. Šapokos atminimo projekto įgyvendinimą. Istorijos mokytojos jau parengė projektą, kurį įgyvendinant kartu su mokiniais tikisi aplankyti Čekijos sostinę Prahą, jos universitetą, kuriame savo mokslines žinias gilino A. Šapoka.

Simona Budrionytė ir Šarūnas Grabauskas, Adolfo Šapokos stipendininkai, kartu su Vilniaus pedagoginio universiteto Visuotinės istorijos katedros doc. dr. Vida Kniūraite

Daiva Dūdėnienė,
Utenos A. Šapokos gimnazijos istorijos mokytoja

Žalingoji energetika

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Lietuvos vėjo energetikų draugijos pirm. Stasys Paulauskas straipsnyje *Darnioji energetika* (www.vejas.visiems.lt, 2006.II.20) dėl naujos atominės elektrinės statybos tikslingumo cituoja klaipėdiečio žodžius: "Mirti vis vien reiks!" ir paaiškina, kad ši eilinio piliečio nuomonė gana taikliai atspindi pastaruoju metu įsivyravusią nuostatą dėl Lietuvos energetikos ateities. Esą žodžius reikėtų suprasti taip, kad nors branduolinė energetika ir mirtinai pavojinga, tačiau kito kelio Lietuva neturi. O iš tikrųjų pasirinkti pavojingesnį energetikos šaltinį visiškai nebūtina, energetikos raida savaime vyksta išmintingai – žmonių saugumo ir nepriklausomybės nuo pavojingų energijos šaltinių bei techninių sprendimų kryptimi. Vis daugiau šalių suranda politinės išminties, ryžtingai atsisako nuo pavojingų naftą, dujas bei branduolinį kurą naudojančių jėgainių ir sparčiai diegia pažangią atsinaujinančią energetiką, kinko vėją, panaudoja saulės, bangų, biokuro, geoterminę bei kitas saugias energijos rūšis.

Geologai tvirtina, kad Ignalinos atominė elektrinė (AE) įrengta pavojingoje, seismiu atžvilgiu nestabilioje vietoje; pro Ignaliną eina nuo Apeninų iki Kolos pusiasalių besitęsiantis tektoninis žemės lūžis. Taip pat žinoma, kad seisminiu atžvilgiu Lietuva nėra labai saugi, nes per du šimtmečius čia vyko net 42 žemės drebėjimai, vienas jų su epicentru Kaliningrado srityje – 2004 metais (6.3 balo pagal Richterį) pasiekė ir Ignaliną su 4 balais. Žemės drebėjimai kelia pavojų tiek pačiai elektrinei, tiek atominio kuro atliekų saugyklai. Reikia pridurti, kad AE kuro saugyklų dėl minimo seisminio nestabilumo po žeme įrengti neįmanoma, o antžeminės saugyklos kelia pavojų ir dėl teroristinių išpuolių.

Akivaizdžiai AE žalinga Lietuvai ekonominiu atžvilgiu; ji jau garsėja kaip pinigų plovykla. Antai 1998 m. sausio 26 d. buvo pasirašyta elektros energijos tiekimo į Gudiją sutartis. Šį sandorį pasirašė AB "Lietuvos energija", "Belenergo" ir niekam nežinoma Elektrėnuose įsteigta AB "Baltic – SHEM". Šis trišalis susitarimas tiek teisiniu, tiek dalykiniu, tiek valstybiniu požiūriu yra ypatingai kenksmingas Lietuvai.

Nukelta į 10-tą psl.

POKALBIAI

Mes – NATO parlamentinėje asamblėjoje

Pokalbis su Lietuvos politike Rasa Juknevičiene, NATO pareigūne

Rasa Juknevičienė (antroji iš dešinės) su Pakistano senato pirmininku (ketvirtas iš dešinės) NATO Parlamentinės asamblėjos vizito Pakistane metu

Lietuvos seimo delegacijos NATO Parlamentinėje asamblėjoje pirmininkė Rasa Juknevičienė yra išrinkta vieno svarbiausių NATO Parlamentinėje asamblėjoje – Politikos komiteto pranešėja (reporter). Teiraujamės **Rasos Juknevičienės**, ką reiškia šios pareigos ir kaip sekasi jas vykdyti.

– NATO Parlamentinė asamblėja yra viena rimčiausių parlamentinių struktūrų pasaulyje. Joje vykstančios diskusijos yra įdomios ir svarbios todėl, kad diskutuoja pagrindiniai politiniai pasaulio žaidėjai – JAV, Europos valstybės, Rusija. Pastaruoju metu geografija plečiasi, dalyvauja net ir Afganistano, Pakistano valstybių parlamentarai, tokių valstybių, kurios, atrodė, labai toli nuo NATO.

Man džiugu, kad Lietuvos atstovai ir jų žodis yra vertinamas. Man patikėtos politikos komiteto pranešėjos pareigos reikalauja rengti ir pristatyti pranešimus, kurie yra pagrindinis NATO parlamentinės asamblėjos darbo produktas.

– Jums jau teko daryti ir pirmąjį pranešimą, kurio tema buvo susijusi su Pakistanu. Kaip sekėsi?

– Tai uždeda daug papildomos atsakomybės, bet, manau, kad Lietuvai tai irgi neblogai. Jeigu anksčiau man informacija apie Pakistaną televizijos ekrane tik prabėgdavo pro akis, tai dabar turiu gilintis. Ir įsigilinusi suvokiau, kaip tai yra svarbu ir kaip tai yra susiję su Lietuva. Lankydamasi Afganistane, kalbėdamasi su kai kurių provincijų vadovais, kurie buvo kovotojai prieš sovietų okupaciją, suradau įdomių sąlyčio taškų tarp mūsų valstybių ir suvokiau, kad mūsų nepriklausomybė atėjo taip pat ir padedant Afganistanui. Turiu mintyje tai, kad Sovietų Sąjungos žlugimas atėjo ir per pralaimėjimą Afganistane. Afganistano modžahedinai, Afganistano žmonės atsilaikė prieš komunizmą.

O Pakistanas glaudžiai susijęs su Afganistanu, – iki šiol dar nėra net nubrėžtos sienos tarp tų valstybių. Iš esmės valstybės suaugusios – kaip Siamo dvyniai.

Toks mūsų būklės bendrumas yra labai netikėtas daug kam. Afganistanas, atrodo, toli, bet iš tiesų mes esame susiję su tuo regionu ir dėl to Lietuvos buvimas ten irgi yra labai svarbus. Vakarų senosios valstybės įsiklauso į mūsų žodį, esame kviečiami aktyviau dalyvauti NATO parlamentinės asamblėjos struktūrose. Jaučiamės naudingi ir reikalingi.

– Ta pačia proga prašytume, nušvieskite ir to regiono politinę padėtį, į kurią Jums tenka gilintis.

– Pakistanas yra įdomi valstybė, su Afganistanu susijęs tuo, kad abi šios valstybės atsirado žlugus Britų imperijai ir Indijai išsikovojus nepriklausomybę. Pakistanas yra žymiai labiau išsivysčiusi valstybė negu Afganistanas, nors kai kuriose Pakistano provincijose, pvz., besiribojančiose su Afganistanu, skurdas yra labai panašus. Afganistaną ir Pakistaną sieja tai, kad abiejose valstybių sienos pusėse gyvena puštūnai, daugiamilijoninė tauta, kuri iš esmės yra padalinta per pusę. Pakistanas nuo nepriklausomybės paskelbimo 1947 m. praėjo sudėtingą vystymosi laikotarpį. Ten visą laiką didelį svorį turėjo kariškiai, demokratijos proceso sunkumai ryškūs ir šiandien, bet kas yra labai svarbu, o kartu ir pavojinga ir kodėl mes turim laikyti ranką padėję ant pulso – tai, kad Pakistanas yra branduolinė valstybė. Jeigu tas ginklas pereitų į fundamentalistų rankas, esu tikra, būklė tame regione, o ir visame pasaulyje radikaliai pasikeistų. Todėl NATO bendradarbiavimas su Pakistanu, – o Lietuva yra NATO valstybė, – yra labai svarbus.

– Lietuvos ryšiai su Pakistanu nėra plačiai išvystyti.

– Mes Pakistane turime savo garbės konsulą, pakistanietį verslininką, labai tam atsidavusį žmogų. Ryšių ne tiek jau daug, bet, pvz. su Balučistano provincija esame susiję per indoeuropietiškas šaknis. Kalbinius bendrumus kai kurie laiko menamais, o kai kurie – tikrais. Bet dabar labiausiai esame susiję per pasaulio geopolitinius procesus.

Jeigu NATO susilpnės, jeigu JAV ir toliau sunkiai seksis telkti paramą Irako problemoms spręsti, jei reikalai lėtai į gera keisis Afganistane, gali pasikeisti ir mūsų saugumo būklė. Šiaurės valstybės jau pradeda kalbėti apie sumažėjusį saugumą Šiaurės Europoje. Mes į tą regioną įeiname, ir akivaizdu, kad Rusijos įtaka Lietuvoje gali tik didėti, jeigu problemos gilės Azijos pietuose, tuose regionuose, apie kuriuos čia kalbame. Tai susiję su mūsų saugumu tiesiogiai – jeigu NATO turės daugiau problemų ten, tai mažiau dėmesio skirs čia. O mes patys dar nesame pajėgūs atsispirti daugeliui dalykų. Rusijos svarba auga, nes Rusija naudojasi tuo, kad yra reikalinga JAV. Rusija tais procesais manipuliuoja ir manipuliuodama gali daugiau įtakos daryti aplinkiniams regionams.

Kalbėjosi –
Audronė V. Škiudaitė

SAVAITĖ LIETUVOJE

Prezidentas Švedijoje

Lapkričio 13-14 d.d. prezidentas Valdas Adamkus lankėsi Švedijoje, susitiko su Švedijos karaliumi Carl XVI Gustaf. Jie aptarė energetikos ir aplinkosaugos problemas. V. Adamkus pabrėžė, kad Lietuvai labai svarbu nutiesti elektros tiltą į Švediją, ruošiantis uždaryti Ignalinos atominę elektrinę. Susitikime daug dėmesio skirta aplinkosaugos svarbai šiuolaikiniame pasaulyje. V. Adamkus pabrėžė, kad ši problema yra ypač aktuali Baltijos šalims.

Susitikime su Švedijos karalystės ministeriu pirmininku Fredrik Reinfeldt irgi buvo aptarti Baltijos jūros regiono klausimai. Lietuvos vadovas vėl pabrėžė, kad elektros jungtis su Švedija turės esminės reikšmės užtikrinant patikimą elektros energijos tiekimą po IAE uždarymo ir iškilus elektros energijos trūkumo problemai. F. Reinfeldt teigė, jog jaučia būtinybę sujungti Baltijos jūros regioną į vieningą elektros energijos tinklą, todėl elektros tiltas su Lietuva Švedijai taip pat yra labai svarbus. Susitikimo metu taipgi aptartos ekologinės problemos, su kuriomis Lietuva susidurs uždarius elektrinę, kadangi padidės aplinką teršiančios energijos naudojimas.

V. Adamkus su Švedijos premjeru kalbėjosi apie galutinį susitarimą dėl ES reformų sutarties ir diskutavo apie artėjantį Švedijos pirmininkavimą ES. Susitikime taip pat aptarta būtinybė šviesti jaunimą apie komunistinio režimo Lietuvoje padarytus nusikaltimus.

Atsistatydina pareigūnai

Skaudi avarija, kurios metu Skuodo policijos pareigūno Sauliaus Pauliko vairuojamas automobilis lapkričio 7 d. mirtinai sužalojo tris vaikus, sukrėtė visuomenę ir aukščiausius šalies vadovus bei privertė iš pareigų trauktis vidaus reikalų ministerį Raimondą Šukį ir policijos generalinį komisarą Vytautą Grigaravičių. Kaip skelbia BNS, vidaus reikalų ministeris R. Šukys apkaltino V. Grigaravičių, esą šis nesugeba tvarkytis su valdymo ir moralinėmis policijos sistemos krizėmis. V. Grigaravičius apie pasitraukimą iš užimamų pareigų paskelbė susitikęs su prezidentu Valdu Adamkumi. Atsistatydinimo pareiškimą premjerui Gediminui Kirkilui įteikė ir pats vidaus reikalų ministeris. Prezidentas lapkričio 12 d. priėmė abiejų pareigūnų atsistatydinimo pareiškimus.

Pagal Policijos veiklos įstatymą, savo noru iš pareigų pasiprašęs gen. komisaras lieka pareigose tol, kol paskiriamas naujas policijos vadovas. V. Grigaravičiaus įpėdinio paieškos gali užtrukti iki Naujųjų metų, nes pirmiausia turi būti surastas atsistatydinusio vidaus reikalų ministerio R. Šukio įpėdinis. Naujasis VR ministeris turės parinkti kandidatą vadovauti policijai ir jį pasiūlyti prezidentui.

Sveikatos programa

Vyriausybė lapkričio 13 d. patvirtino Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros plėtros savivaldybėse 2007-2010 m. programą, kuria siekiama stiprinti gyventojų sveikatą savivaldybių teritorijose, gerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą bendruomenėse.

Kaip rašo LGITIC, programa parengta siekiant savivaldybėse plėtoti visuomenės sveikatos priežiūrą – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, saugojant visuomenės sveikatą bei ją stiprinant, visumą. Bus skatinama partnerystė tarp valstybės ir savivaldybių institucijų. Bendruomenė bus kviečiama aktyviau dalyvauti sprendžiant sveikos gyvensenos ugdymo klausimus.

Programą numatoma finansuoti iš valstybės biudžete patvirtintų bendrųjų paskyrimų, savivaldybių biudžetų, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, Europos sąjungos struktūrinių fondų ir kitų lėšų. Jos įgyvendinimą koordinuos Sveikatos apsaugos ministerija, veiksmus derindama su Lietuvos savivaldybių draugija bei savivaldybėmis. Sveikatinimo veiklos sutartys bus sudaromos su savivaldybėmis, kurios yra įsteigusios visuomenės sveikatos biurą arba yra pasirašiusios sutartis su kitomis tokius biurus įsteigusiomis savivaldybėmis bei užtikrina ne mažiau kaip trečdalį visuomenės sveikatos priežiūrai savivaldybėje per visuomenės sveikatos biurą skiriamo finansavimo.

Prancūzijos parama

BNS žiniomis, Paryžiuje priimdamas Lietuvos premjerą Gediminą Kirkilą Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy pasiūlė Lietuvai strateginę partnerystę. N. Sarkozy nuomone, energetinis saugumas yra vienas iš Europos sąjungos pirmumų ir Lietuva su Prancūzija šioje srityje turi dirbti kartu. Prezidentas pritarė G. Kirkilo siūlymui kitais metais Paryžiuje šia tema surengti konferenciją, kuri būtų Vilniaus energetikos forumo tęsinys. N. Sarkozy taip pat pažadėjo kitų metų pavasarį apsilankyti Lietuvoje bei palaikė siūlymą Vilniuje surengti seminarą dėl Europos saugumo strategijos. **RSJ**

Kai atsidūsta piliakalniai

JANINA MARCINKEVIČIENĖ

Niekas anksčiau Šakiuose net nesvajojo, kad teks kada nors iš arti pažvelgti į gilią senovę, kad tolima istorinė praeitis taip įsimintinai įplauks į kiekvieno širdį. Kai tekdavo pabūti vaizdingose Sudargo apylinkėse, visi žavėjosi piliakalnių grožiu, palypėję žvalgydavosi, kaip Nemuno mėlynė susilieja su dangumi, ir sakydavo, kad tai prilygsta gražiausiems šalies peizažams. Bet šią vasarą Sudargas atsivėrė ypač ryškiai, nes buvo minimos 690-os Sudargo pilies gynimo metinės.

Sudargo bendruomenės pirmininkė Alberta Dragūnaitienė, seniūnė Rita Grigaitienė, mokyklos direktorė Irena Prūsaitienė, pasitelkusios kitus bendruomenės veikėjus, iš anksto paruošė projektą "Sudargo piliakalnių atsidūsėjimai", laimėjusį 22,000 Lt., surado būrį kitų dosnių rėmėjų ir ėmė ruoštis šventei. Kas žino, kiek laiko reikėjo, kad piliakalnių atodūsiai šventėje atskleistų tai, ko jau negalima pamiršti – istorinę tiesą, įprasmintą į menišką plačios apimties gamtos panoramą, išpuoštą spalvinga kultūrine etnologine mozaika, kurios išradingiau jau niekas nebūtų sudėliojęs.

Pašventinamas Sudargo herbas akmenyje Ntr. V. Vilčinsko

Šventė atskleidė čia esančių 5 piliakalnių (Vorpilio, Balnakalnio, Pilaitės, Žydkapių ir Bevardžio) ir ant jų stovėjusios pilies reikšmę Lietuvos istorijai, karžygio Sudargo didvyrišką pagalbą Lietuvos kunigaikščių Vytenio ir Gedimino pulkams kovoje su kryžiuočiais, jo sėkmingas kovas XIII-XIV š. sandūroje ir 1317 m. nesėkmę, kai vokiečių ordino apgultis baigėsi pilies sudeginimu, kur žuvo ir karžygys Sudargas, o šeima buvo paimta nelaisvėn. Iš čia ir Sudargo miestelio pavadinimo kilmė.

Kultūrinė šventės mozaika iš tiesų nepakartojama. Sudargo herbu akmenyje miestelį papuošė seniūnija (atidengė Šakių meras Juozas Bertašius); kūrė Lukšių seniūnas skulptorius Vidas Cikana ir jo sūnus Aldas (lėšas paaukojo sudargiečiai); garsaus "Kūlgrindos" kolektyvo dėka pamatėme protėvių baltų apeigas, išgirdome giesmes, garbinančias pagonių dievus; Trakų brolijos "Viduramžių pasiuntinių" riteriai demonstravo to meto kovas dėl damų dėmesio, o prabilę J. Marcinkevičiaus ir Martyno Zyverto du karaliai Mindaugai (aktorių Vyt. Rumšo ir Evaldo Jaro suvaidintas pokalbis) tarsi vėl kvietė vienybėn. Klausėmės, kaip Nemuno slėniais aidėjo Marijampolės kapelijos "Žibinyčia" liaudiškos dainos. Piliakalnių papėdėje buvo galima išbandyti akies ir rankos taiklumą – pašaudyti iš lankų ir arbaletų, galėjai užsukti į liuteronų evangelikų šventovę, pasigrožėti Sudargo M. Sederevičiaus mokyklos moksleivių tapybos darbais, linksmino Lietuvos kariuomenės pučiamųjų orkestro instrumentinė grupė – visi galėjo pamatyti ir išgirsti, ko tik širdis geidė.

"Viduramžiškų" kovų imitacija (kaunasi Trakų "riteriai") Ntr. V. Vilčinsko

O Alberta Dragūnaitienė tiesiog švytėjo laime, nuo aukščiausio Vorpilio piliakalnio visiems dėkodama, kad padėjo prabilti Sudargo piliakalnių tylai ir suteikė tokią istorijos pamoką, kurios dar nežinojo Lietuva; renginį vedęs Vilius Kaminskas iškilmingai garsino rėmėjų sąrašą. Buvo paskelbti ir literatūrinio kūrinio, skirto Sudargo pilies gynimo 690 metinėms, konkurso rezultatai.

Kad Sudargo bendruomenė sugebės savo planuotą renginį pakylėti iki valstybinio lygio, plukdyti per atskirų šimtmečių išskirtinumą (pagonybė, viduramžiai, dabartis), eidami į renginį, turbūt nesitikėjo nei Šakių raj. savivaldybės atstovai, nei šimtai svečių ir vietinių Sudargo piliečių.

Graži temstančio šventės vakaro pabaigos žymė – šakiečių dailininkų Vorevičių šeimos sukurtas simboliškas pilies kuorų sudeginimas ne šiurpą kėlė – tuo įspūdingai dar kartą buvo priminta 690 metų senumo istorija, Sudargo piliakalnių ugniniuose atodūsiuose švytėjo šiandieninis džiaugsmas, kad esame laisvi, kad Lietuva laisva.

Piliakalnių tyloje

Minint Sudargo pilies gynimo 690-sias metines

Piliakalnių tyla
iškalbingesnė
už istorijos
galingą žodį:
joje kardai
mėnulio šviesoje
į Nemuną vis žvalgos
praeities riterių akim.

Tyloje vėjas supa
ne tik medžio šaką –
paglosto motinų raudas,
ilgesiu virpančias
dėl žuvusių sūnų,
ir prie akmens
nurimęs prisiglaudžia.
Deja, akmuo tylės:
praeities paslaptys –
šventa teisybė,
tik jai sunku save atskleist
piliakalnių tyloj.
Bet ji brangesnė
net už aukso klodus, –
ją savo širdyse
paslėpsime neužmirštą –
Sudargo šimtmečių
tylos atodūsį,
tartum pilies
ugninį testamentą,
lyg švento aukuro
neblėstančią žariją –
relikviją iš amžių
glūdumos

Piliakalnių tyloj
mes esame gyvi.
Skriaudas iškentusi
ir Lietuva gyva,
pražystanti naujais
istorijos žiedais.

JANINA MARCINKEVIČIENĖ

Kad taip ir Lietuvos...

Atkelta iš 1-mo psl.

Švietimo ir mokslo sistema, galima sakyti, naikina pati save, eksportuodama geriausius protus ir darbingiausias pajėgas į kitas šalis. Panaši padėtis yra sveikatos apsaugos srityje, iš kurios bėga gabesni darbuotojai, o negaluojančiam žmogui patekti į popierius pildančių poliklinikos valdininkų sąrašus – tolygu kęsti nepagydomą chroniską ligą. O kaip funkcionuoja mūsų teisėsauga, žiniasklaida, įvairūs atstovavimo institutai? Tiesa – tik už pinigus!

Apie teisingumą, kaip esminį teisinės valstybės pagrindą, kalbėti apskritai sudėtinga, kadangi elementarių konstitucinių teisių nepaisymas jau daugelį metų yra nuolatinis reiškinys ir šioje valstybėje nėra kam jo ginti. Piliečiai akivaizdžiai palikti kiekvienas sau kovoti partizaninį karą už savo išlikimą, kadangi valstybės, kaip viešąjį piliečių interesą išreiškiančios organizuotos ir jiems tarnaujančios struktūros, faktiškai, nėra. Yra struktūros, bet jos veikia ne visuomenės interesui ginti ir pilietinės visuomenės raiškos efektyvumui didinti, bet savo pačių savaiminiam buvimui pateisinti ir "biurokratinio rojaus" sistemai įkūnyti. V. Kudirka, tikriausiai, būtų įkvėptas ir kūrybingai papildytų savo "Viršininkus", jei atsidurtų tarp narystę Europos sąjungoje ir NATO pasiekusios Lietuvos "kruglodūrovų".

"Kiekvienas valdovas yra mano sąjungininkas, jeigu jis gina viešąjį interesą", yra sakęs nesmurtinio pasipriešinimo vėliava daugeliui išsivadavimo judėjimų tapęs Mahatma Gandhis, kurį citavo Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimo reikšmę apie Europos sąjungą pristatęs Mindaugas Degutis. Negali nebūti priežasties, kodėl vos 3,9% Lietuvos gyventojų tiki, kad ES teikiamą paramą Lietuvai jos institucijos geba paskirstyti skaidriai ir teisingai, tuo tarpu net dešimt kartų (!) daugiau žmonių (39,3%) mano, kad ES institucijos tokią paramą skirstytų efektyviau ir sąžiningiau. Argi tai ne tiesioginis kaltinimas mūsų "valdovams" ir netiesioginė paraiška "kapituliacijai" prieš svetimuosius, iš kurių viliamasi sulaukti daugiau teisingumo ir žmogiškojo jautrumo?

Vis dėlto didesnį įspūdį už pačią Druskininkų konferenciją man paliko jos dalyviams surengta trumpa ekskursija į Liškiavą. Žvilgsnis nuo piliakalnio į Nemuno slėnį, be abejo, yra kvapą užimantis, tačiau įžengus į bebaigiamą ES pinigais restauruoti Liškiavos Švenčiausios Trejybės šventovę – kvėpavimą pristabdyti tenka dar kartą. Šis vėlyvojo baroko šedevras, po restauravimo suspindęs svaiginančiomis architektūrinėmis formomis ir vidaus interjero dekoracijomis, praturtintų ir Vilniaus baroko rinkinį.

"Tai vienintelė šventovė Lietuvoje su šildomomis grindimis, tad parapijiečiai čia mielai klūpo", – liškiaviškių pamaldumo paslaptį paskleidė vedlė. Be kita ko, ji dar pridūrė, kad iš 34 senelių, sudarančių visą dabartinę senosios Liškiavos (istoriniuose šaltiniuose paminėta anksčiau, nei Lietuvos vardas) bendruomenę, vos tik pusė jų beįstengia įkopti į aukštą kalną, ant kurio pastatyta šventovė, ir išklausyti šv. Mišias sekmadieniais. Kiti jau "kapituliuoja" ir tenkinasi sėdėjimu priešais saulutę ar prie alaus stiklo įkalnėje.

Žvelgiant į tuos neįkainojamus, naujai sutviskusius dvasinio bei kultūrinio paveldo turtus ir didelę greta šventoriaus pastatytą skelbimo lentą, informuojančią, jog daugelis čia jau investuotų milijonų yra Europos žmonių solidarumo auka Lietuvai, kyla natūralus klausimas: o kur įnašas Lietuvos valdžios? Kur jos politika ir socialinės programos, kad motyvų gyventi pilnavertiškai, džiaugtis ir didžiuotis esant istorinės Liškiavos gyventojais atrastų ir jaunos šeimos? Juk jau už trejų ar penkerių metų į tą kalvelę nebeužkopsnė tos 17 senučių, vis dar klūpančių ant šiltų šventovės grindų šiandien, nepaisant to, kad ES fondų lėšomis apmokamas ir suklypusių laiptų perklojimas.

Ar esama Lietuvos valstybės politinių sprendimų ir socialinių investicijų, kad Liškiavoje, kur šiandien investuojami ES milijonai, liktų žmonių ne vien surinkti voratinkliams nuo auksu spindinčių altorių, bet galinčių čia išsilaikyti, kurti savo ateitį, auginti vaikus, įprasminti savo egzistenciją sau ir visuomenei naudingu darbu, o šventadieniais – kopti atnaujintais laiptais ant aukštojo kalno dėkoti Dievui už gyvenimo stebuklą, Tėvynės valdytojų išmintį ir Europos žmonių solidarumą?..

Girdžiu skeptiškus skaitytojų balsus: pasakos, fantazijos, kur tai girdėta?.. Argi tai pas mus šitaip?..

Papasakosiu istoriją, kurią, ekskursantams jau prasiskirsčius, išgirdau iš vedlės Liškiavos šventovės požemiuose, apžiūrinėdamas nuostabiai išsilaikiusias mumijas dominikonų vienuolių, XVIII š. pirmoje pusėje pastačiusių šią įspūdingą šventovę. Stambus Liškiavos apylinkių dvarininkas Vladislovas Jurgis Kosyla XVII š. pabaigoje garsėjo kaip nuožmus savo baudžiauninkų valdytojas, sunkiai juos engęs, negailestingai baudęs ir ne vieną jų pražudęs. Susikrovė didelius turtus, vylėsi vienintelį savo sūnų Florijoną padaryti laimingą.

Proga permąstyti gyvenimo prasmę žmogui susidarė po to, kai jau suaugęs jo sūnus staiga mirė, tais turtais nė nespėjęs pasidžiaugti. Vladislovas didžiai susirūpino, apsisprendė atlikti viso savo gyvenimo išpažintį. Dominikonų vienuolis iš Seinų, išgirdęs ką ponas per savo gyvenimą prikrėtė, teištarė: "Tavo vieno atgailos ir maldų nebeužteks. Už tavo sielą turi melstis daugelis žmonių, kad ji būtų išgelbėta".

1694 m. gruodžio 6 d. raštu Vladislovas Jurgis Kosyla užrašė Liškiavos turtus Seinų dominikonams su sąlyga, kad čia jie pastatydintų šventovę Švč. Trejybės garbei, įsteigtų savo regulos vienuolyną, o vienuoliai už jo sielą nuolat melstųsi.

Nėra žinių ar V.J. Kosylos siela buvo išgelbėta. Aišku tik, kad bent gyvenimo pabaigoje žmogus parodė kilnumo, savo turtą ne pralėbavęs, bet pavedęs tauresnei žmogaus būčiai įprasminti ir tuo galbūt išgelbėjęs ne vieną kitą sielą vėliau. O jo paliktas paminklas, net ir trims šimtmečiams praėjus, savotiškai telkia visus, kurie ieško žmogaus buvimo žemėje prasmės. O, kad taip ir šiandieninės Lietuvos dvasia atsikvošėtų, Jono Basanavičiaus žodžiais tariant!..

Pinigai pralaimėjo prieš padorumą

ANDRIUS KUBILIUS,
seimo vicepirmininkas, Tėvynės sąjungos pirmininkas

Dzūkų rinkėjai atlaikė

Nuoširdžiai džiaugiuosi rinkimų rezultatais Alytaus rajone. Sveikinu ir Kęstutį Čilinską, ir dzūkų rinkėjus, ir visus neabejingus Lietuvos piliečius, – pavyko atlaikyti. Nors ir tikėjau lietuvių sveiku protu, bet nerimo buvo pakankamai daug.

Dzūkai atlaikė tokį puolimą, kokio Lietuva rinkimuose dar nebuvo mačiusi. Vėl buvo mesti milijonai žmonių protui drumsti, bet šį kartą pinigai pralaimėjo prieš padorumą ir pilietinį entuziazmą. Galiu tik apgailestauti, kad eilinį kartą jokia teisėsaugos institucija nebuvo pajėgi kontroliuoti, kiek pinigų Darbo partija išleido šimtams agitatorių, jų nakvynių ir kelionių ar nelegaliam žiniasklaidos apmokėjimui.

Pralaimėjo ir tradicinės pastangos prieš kiekvienus eilinius rinkimus seimą naudoti kaip įrankį pulti ir juodinti Tėvynės sąjungą. Taip jau sutampa, kad prieš kiekvienus rinkimus išklausome kokios nors seimo komisijos tariamai Tėvynės sąjungą nuteisiančias išvadas. Pralaimėjo ir ta nacionalinė žiniasklaida, kuri negalėjo praleisti eilinės progos apjuodinti Tėvynės sąjungą, tuo pačiu dirbdami Viktoro Uspaskicho naudai. Jau sakiau, kad šie rinkimai buvo naudingi ir tuo, kad akivaizdžiai atskleidė, kas yra kas. Turiu pasakyti, kad visiškai nenustebino tai, kad nei K. Prunskienė, nei A. Paulauskas prieš antrą turą nesugebėjo nei žodžio pasakyti prieš V. Uspaskichą. Iš R. Pakso to ir tikėjomės, kad bus parodyta, jog V. Uspaskichas yra sąjungininkas. Taigi, kas yra kas, akivaizdu. Ir ne tik tarp politikų.

Nenoriu vertinti šių rinkimų kaip daug žadančių konservatoriams, žvelgiant į kitų metų rinkimus, bet keletą svarbių požymių verta būtų pastebėti. Pirmiausia, šie rinkimai – tai perspėjimas valdančiajai koalicijai – antrajame ture rungėsi tik dvi opozicinės partijos. Jeigu valdančioji koalicija ir toliau taip "sėkmingai" valdys, panašiai gali atrodyti ir visi kitų metų rinkimai – Tėvynės sąjunga prieš neskaidrius, Rusijai lojalius populistus.

Antra, į ką norėtųsi atkreipti dėmesį – tai į tą faktą, kad tik Tėvynės sąjunga į šiuos rinkimus žiūrėjo kaip į tikrai rimtą iššūkį Lietuvos nacionalinei politikai. Kai paaiškėjo, kad rinkimuose dalyvaus V. Uspaskichas, džiaugėmės, jog žinomas teisininkas K. Čilinskas po ilgų diskusijų sutiko kartu su mumis imtis atsakomybės stabdyti tai, kas galėjo tapti gėdingu Lietuvos pralaimėjimu. Nors ir galime padėkoti seimo pirmininkui ir min. pirmininkui, kai kurių kitų partijų vadovams už paramą antrajame ture, tačiau kartais atrodydavo, kad yra labiau bijoma asmeninio Uspaskicho keršto, o ne pilietinės Lietuvos pralaimėjimo. Galiu spėlioti, kad daug kam iš šiandieninės politikos vadovų lyderių Tėvynės sąjungos laimėjimas šiuose rinkimuose nėra didelis džiaugsmas. Todėl prieš kitų metų rinkimus galime prognozuoti dar daugiau komisijų Tėvynės sąjungos veiklai nagrinėti.

Iš šių rinkimų nenoriu prognozuoti populistų eros Lietuvoje pabaigos. Nors tokių požymių norėtųsi įžiūrėti, ypač kai žiūri į kaimyninių šalių pavyzdį. Žiūrėdamas į šiandieninę valdančiosios koalicijos veiklą aš nežadėčiau greitos populizmo Lietuvoje pabaigos. Nusivylimas valdžia skatina visiškai pagrįstą žmonių pasipiktinimą, kuriame ir tarpsta paviršutiniškas radikalizmas ir populizmas.

Nukelta į 6-tą psl.

"Make a difference day": neabejingi Lietuvai

Lapkričio 2 – 3 d. d. Olandijoje buvo surengtas visuomeninis vajus "Make a difference day", kurio tikslas – atkreipti dėmesį į savanorių atliekamo visuomenei naudingo darbo svarbą. Vienas iš daugybės "Make a difference day" metu vykusių projektų buvo skirtas Lietuvai: Hagos senelių globos namai drauge su fondo "Help Utenos pensionatas" valdyba suorganizavo labdaros vajų Utenos pensionatui paremti. Renginį atidarė Lietuvos ambasadorius Olandijoje Vaidotas Verba. Šį kartą vien kalbomis nebuvo apsiribota – neilgai trukus tiek ambasadorius, tiek Hagos miesto vicemeras R. Baldewsinghas bei kiti garbingi svečiai drauge su kitais savanoriais kibo į darbą: pakavo maisto produktus, drabužius, krovė į sunkvežimius antklodes, baldus ir kitus Utenos pensionatui suaukotus daiktus. "Pozityviai nustebino olandų visuomenės neabejingumas socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių problemoms. Tiek savo šalyje, tiek Lietuvoje – tolimame, menkai pažįstame krašte. Maloniai nuteikė ir itin gausiai į renginį susirinkę savanoriai, šviesūs jų veidai", – įspūdžiais dalinosi V. Verba. "Make a difference day" iniciatyva gimė JAV 1992 m. Olandijoje šis vajus organizuojamas trečią kartą. Kasmet petis petin su eiliniais savanoriais darbuojasi garsūs politikai, pramogų verslo atstovai, karališkosios šeimos nariai. **Inf.**

Vajaus atidarymo akimirka

Vajaus organizatoriai ir savanoriai prie sunkvežimio, pakrauto daiktais Utenos senelių namams

KANADOS ĮVYKIAI

Kenksmingi žaislai

Kinija atšaukia dar vienos rūšies žaislą, parduodamą Šiaurės Amerikoje ir Australijoje. *Aqua Dots* arba *Bindeez* (Australijoje) sudėtinės dalys – karoliukai yra pagaminti su sveikatai kenksminga medžiaga 1.4 butanediol. Ji patekusi į vaiko organizmą itin pavojinga sveikatai. Vaikams gali prasidėti traukuliai, mieguistumas, "koma" ir netgi mirtis. Australijoje užregistruota 4, JAV 9 nelaimingi atsitikimai. Kanadoje taip pat buvo parduodami šie žaislai, bet kol kas nelaimės išvengta. Prašoma nedelsiant šiuos žaislus grąžinti prekybininkams. Dar anksčiau buvo atšaukti žaislai dėl neleistinai didelio švino kiekio ar pavojingų magnetų. *Mattel Inc*, pagrindinė tiekėja, atšaukė 21 mln. vienetų Kinijoje pagamintų žaislų.

Ministeris pirmininkas S. Harper paskelbė, kad bus paskirtas nepriklausomas pareigūnas tirti buvusio min. pirm. B. Mulroney apkaltinimui. Vokietijos verslininkas K. Schreiber policijai tvirtina, kad jis sumokėjęs min. pirmininkui 300,000 dol. už paslaugas versle. Opozicija reikalauja pasiaiškinti, kodėl delsiama tirti šiuos kaltinimus, įtaria bandymais nuslėpti konservatoriams nepalankią istoriją. Apkaltinamasis B. Mulroney taip pat nori valstybinio tyrimo ir žada dar kartą apginti savo vardą. Liberalų valdymo laikais B. Mulroney už neteisingus kaltinimus teismas iš vyriausybės priteisė 2 mln. dol. ir viešą atsiprašymą. Jo kaltintojas K. Schreiber sėdi kalėjime Kanadoje, kol vedama byla dėl jo perdavimo Vokietijai. Verslininkas kaltinamas kyšiais ir papirkinėjimu bei apgavystėmis. Konservatoriai tvirtina, kad šie kaltinimai – tik noras vilkinti K. Schreiber išsiuntimo ir bylos pradžią.

Federacinė konservatorių vyriausybė pasiryžusi pertvarkyti senatą, paruošusi du įstatymo projektus. Juose siūloma rinkti senatorius ir riboti jų tarnybos laiką. Pagal seniai galiojančią tvarką senatorius parenka ministeris pirmininkas, generalinis gubernatorius patvirtina kandidatūras. Tarnybos laikas gali siekti 45-erius metus, senatoriai pasilieka savo pareigose iki 75 m. amžiaus. Vengdami konstitucinių keitimų, projekto autoriai siūlo iš pradžių rinkti kandidatus į esančias neužimtas senatorių vietas, taip pamažu atnaujinant šią parlamentarų grupę. Antrasis projektas siūlo jų tarnybos terminus palikti 8 metams. Konservatoriai tikisi, kad naujiesiems įstatymams bus pritarta ir senate, ir parlamente. Jei ne – kaip ir buvo žadėję, jie grasina iš viso panaikinti šią neveiksmingą valdžios instituciją.

Kanadietis teisės specialistas Daniel Bellemare pakviestas Jungtinių Tautų sudarytos komisijos vadovu. Ji turėtų ištirti 2005 m. pasikėsinimo metu nužudyto Libano ministerio pirmininko Rafik Hariri bylą. Manoma, kad į ją įsivėlę prosiriškieji Libano generolai, kuriems nepageidaujama demokratinė pertvarka valstybėje. Daniel Bellemare, turintis ilgametę patirtį ir gerą vardą Kanados federacinės valdžios teisėtvarkos sistemoje, pakeis Belgijos kolegą, kuris perima vadovavimą Hagos karo nusikaltimų tribunolui.

Saskatchewan provincijoje po 16 metų valdžią iš NDP perima Saskatchewan partija, vadovaujama Brad Wall, laimėjusi daugumą vietų parlamente. NDP, praradusi 10 vietų, tapo opozicija, liberalai liko už parlamento durų, nelaimėję nė vienos vietos. Rinkimuose dalyvavo 74% rinkėjų, daugiau kaip pusė iš jų balsavo už Saskatchewan partiją. Kitų partijų – progresyviųjų konservatorių, Žaliųjų, marichuanos, "Vakarų atgimimo" rinkėjai net nepastebėjo.

Kanados ir Afrikos valstybių matematikai ir medicinos mokslininkai surengė trijų dienų konferenciją Ugandoje. Jie kartu bando kurti matematinį modelį, kuris leistų įspėti masinius kai kurių ligų proveržius. 40 mln. žmonių, daugiausia Afrikoje, serga AIDS, pasaulyje kasmet 1 mln. miršta nuo TBC, masinei žmonių sveikatai pavojų kelia SARS. Viso pasaulio vaikams grėsmę kelia itin pavojinga jau pasireiškusi šį rudenį virusinės infekcijos atmaina 19 A, atspari gydymui antibiotikais. Matematikų ir mokslininkų kuriamas modelis leistų įspėti pavojingų ligų masinius proveržius ir jiems pasiruošti.

Kanados pirkėjai, pagyvėjus prekybai su pietiniu kaimynu, neretai tampa nesąžiningos prekybos aukomis. JAV automobilių prekyboje populiarus terminas "lemon" – tai automobilis, kurį įsigijus paaiškėja, kad jis turi nuolat pasikartojančių gedimų. Autoprekybininkai pagal JAV veikiančius įstatymus, privalo jį iš pirkėjo priimti atgal. Parduodami "lemon" pripažintą automobilį privalo pranešti naujam pirkėjui apie kliuvinius. Tačiau praktiškai sugrąžinti ir pataisyti automobiliai vėl įpersami patikliems pirkėjams, nutylint šį faktą. Spėjama, kad per pastaruosius metus į Kanadą atvežta per 800 ir parduota tokių "lemon" vadinamais automobilių. **SK**

MŪSŲ TĖVYNĖJE

MAŽĖJA PREKYBA ŽMONĖMIS

Vilniuje spalio 25-26 d.d. vyko konferencija apie prekybos žmonėmis apsisaugojimą. Joje svarstytos efektyviausios priemonės kovojant su prekyba žmonėmis, aptartos geriausios valstybių praktikos ir jų rezultatai. Konferenciją organizavo URM kartu su VRM, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija ir JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo apsisaugojimo biuru. Konferencijoje daugiausia dėmesio buvo skiriama žiniasklaidos, verslo ir švietimo įstaigų vaidmeniui kovoje su prekybos žmonėmis apraiškomis. Birželį JAV ataskaitoje apie prekybą žmonėmis pasaulyje, Lietuva kaip ir pernai atsidūrė pažangiausių – 1 kategorijos – šalių grupėje. Lietuva buvo palankiai įvertinta dėl nuolatinių pastangų persekiojant prekiautojus žmonėmis, imantis priemonių stabdant tokią prekybą bei suteikiant pagalbą nuo to nukentėjusiems. Tačiau Lietuva yra prekybos moterimis ir vaikais seksualinio išnaudojimo tikslais importo, eksporto ir tranzito šaltinis ir jai reikėtų labiau susitelkti į prekybos žmonėmis aukų tapatybės bei jų švietimo procesą, valdžios institucijos turėtų imtis priemonių mažinant atviro seksualinio turinio informacijos paklausą ir užtikrinant, kad daugiau nei pusė asmenų, nuteistų už prekybą žmonėmis, gautų realią laisvės atėmimo bausmę. Pernai Lietuvoje pradėti 26 tyrimai dėl prekybos žmonėmis, 21 byla pasiekė teismą, nuteista buvo 10 kaltinamųjų, iš kurių 8 sėdo į kalėjimą. Lietuvoje per 4 metus sekso vergijon parduodamų merginų skaičius sumažėjo maždaug 3 kartus.

PAKĖLĖ ALGAS

Lietuvos prekybos tinklai "Rimi", "Iki" ir "Norfa" atlyginimus darbuotojams nuo praėjusių metų liepos iki šių metų rugsėjo padidino 20-40%. Tai rodo Konkurencijos tarybos duomenys, gauti atliekant tyrimą dėl maisto produktų kainų didėjimo. Prekybos tinklas "Iki" šiuo laikotarpiu atlyginimus parduotuvių darbuotojams padidino 20-25%, sandėlių ir transporto įmonėse dirbantiems – 35-40%, gamybos padalinių darbuotojams – 20-25%, o administracijos – 5-10%. "Rimi" tinklo darbuotojų valandinis darbo užmokestis per metus padidėjo 36%, o "Norfos" tinklo darbuotojų – 39.8%. "Maxima" teigia, kad nuo š.m. sausio iki rugsėjo bendrovės darbuotojų alga padidėjo apie 35%. Konkurencijos tarybos duomenimis, prekybos tinklai "Maxima", "Rimi", "Iki" ir "Norfa" užima beveik 65% mažmeninės prekybos maisto produktais rinkos, praneša BNS.

AUGO ĮMONĖS

DELFI žiniomis, 23 lietuviškos įmonės pateko tarp 500 greičiausiai augančių vidutinio dydžio įmonių. Tokius duomenis paskelbė nepriklausoma verslo draugija "Europe's 500". Kaip teigiama draugijos pranešime, Lietuva pasiekė įspūdingų augimo rezultatų, prisimenant, kad praėjusių metų sąraše buvo tik 4 įmonės iš Lietuvos. Į pirmąjį šimtuką pakliuvo Lietuvos bendrovės "Korelita" (28 vieta), "Salų žuvys" (50), "Teltonika" (73), "Vičiūnai ir partneriai" (78). Ištyrus santykinį užimtumo augimą geriausios įmonės yra kylančios ekonomikos šalyse, tokiose kaip Vengrija, Latvija ir Lietuva. Šiose šalyse vyrauja jaunesnės ir mažesnės įmonės, kurios dažnai veikia modernesniuose verslo sektoriuose (įvairių paslaugų arba vartotojų prekių pardavimo ar gamybos). Per trejus metus Latvijoje 5 įmonės padidino užimtumą – 53.1%, o Lietuvoje 23 įmonės – 48.1%. Viena įmonė per metus sukūrė vidutiniškai 198 naujas darbo vietas. Kasmetinį sąrašą "Europa 500" sudaro 500 pažangiausių, greičiausiai augančių ir verslių vidutinio dydžio įmonių iš 28 Europos valstybių.

MOKSLO PREMIJOS

LGITIC žiniomis, lapkričio 14 d. Vilniuje pirmą kartą įteiktos mokslo premijos užsienio lietuviams mokslininkams. Vilniaus universitete švietimo ir mokslo ministerė Roma Žakaitienė įteikė 13,000 litų dydžio premijas trims užsienyje dirbantiems mokslininkams. Premija už pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityje įteikta Ohio (JAV) universiteto profesoriui filosofui Algiui Mickūnui. Premija už pasiekimus fizinių, biomedicinos ir tiksliųjų mokslų srityse paskirta Kolumbijos (JAV) un-to profesoriui aviacinės ir kosminės inžinerijos specialistui Rimui Vaičaičiui. Už mokslo patirties, pasiekimų sklaidą, mokslo ryšių tarp Lietuvos ir užsienio šalių plėtojimą apdovanotas branduolio fizikos specialistas, Prancūzijos atominės energetikos komisariato CEA (Prancūzija) mokslo darbuotojas Danas Ridikas. Praėjusiais metais įsteigtų mokslo premijų tikslas – skatinti mokslininkus puoselėti lietuvybę, dalyvauti bendrose mokslo programose bei siekti, kad jie garsintų Lietuvą, palaikytų glaudesnius ryšius su Lietuvos mokslo bendruomene, krašto lietuvių bendruomenėmis, aktyviai dalyvautų jų veikloje. **RSJ**

LIETUVIŲ TELKINIUOSE

Karelijos lietuviai buvo atvykę į Lietuvą

Karelijos lietuvių delegacija, apsilankiusi Lietuvoje, su Regina Narušiene ir Gabrieliumi Žemkalniu

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Po daugelio metų, spalio 16-18 d.d., Lietuvoje viešėjo Karelijos lietuvių autonomijos delegacija, kurią Alytaus miesto meras buvo pakvietęs dalyvauti pagyvenusių žmonių dienos renginiuose. Todėl turėjome progą nors trumpai susipažinti su šiame Europos šiaurės krašte gyvenančiais tautiečiais.

Kaip papasakojo Karelijos lietuvių autonomijos pirmininkė Gitana Buivydaitė, Karelijoje gyvena net 1100 lietuvių, iš kurių tik 20% tebemoka lietuvių kalbą, bet tai netrukdo jiems mylėti Lietuvą ir puoselėti savo gimtąją ir tėvų puoselėtąją kalbą.

Lietuvių autonomija gyvuoja jau dveji metai, tai labai veikli organizacija. Toji veikla pakeitė net pačius žmones, sako Gitana Buivydaitė, prasidėjus lietuviškai veiklai daugelio lietuvių širdyse atgimė pasididžiavimas savo kilme, o kai kuriems tas supratimas pakeitė net gyvenimą.

"Mūsų gražiuose renginiuose dalyvauja labai daug žmonių, mus labai palaiko generalinis Lietuvos konsulatas, Lietuvos socialinė ir darbo ministerija. Mes draugaujame su Alytaus miestu ir Lietuvių Namais Vilniuje, kur Karelijos lietuvių autonomijos dėka mokosi 5 mūsų lietuvių vaikai. Mes didžiuojamės, kad 2 mūsų berniukai buvo įtraukti į Lietuvos stalo teniso rinktinę. Tai pirmi vaikai iš Karelijos per visą Lietuvių Namų gyvavimo istoriją", – rašė Gitana, norėjusi susitikti ir su *Pasaulio lietuvio* atstovais.

Lietuvių delegacija, kurios sudėtyje buvo Gitana Buivydaitė su mama, socialinės organizacijos vadovė Regina Tupicyna, taip pat Klaudija Šlepikienė, Justas Erkko ir Emilija Avramenko, apsilankė Lietuvių Namuose, Tautinių mažumų ir išeivijos departamente, kur paliko medžiagos apie savo darbą (autonomija yra išleidusi savo veiklos plokštelę), jie buvo pakviesti kalbėti per Lietuvos radiją, aplankė Genocido muziejų, kur tarėsi dėl kitais metais ruošiamo Karelijoje statyti paminklo ant masinių aukų kapų. Karelijoje, dirbdami vergiškomis sąlygomis Belomor kanalo statyboje, žuvo per 1,000 lietuvių tremtinių ir politinių kalinių.

Karelijos lietuviai apsilankė seime, buvo pristatyti seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdyje, susitiko su seimo nare, atstovaujančia užsienio lietuviams, Irena Degutiene, PLB valdybos pirmininke Regina Narušiene ir PLB atstovu Lietuvoje Gabrielium Žemkalniu. Kaip minėta, paskutinis taškas Lietuvoje buvo – Alytus. Tikimės, kad plačiau apie savo viešnagę Lietuvoje ir savo veiklą jie papasakos patys kituose *PL* numeriuose.

Beje, Lietuvoje jie tarėsi dėl grupės Karelijos lietuvių vaikų atsiuntimo ateinančią vasarą į patriotinio auklėjimo stovyklą, susitiko su Vilniaus universiteto profesoriumi Sergejumi Temčinu ir tarėsi dėl lietuvių kalbos kursų rengimo Karelijoje pagal jo metodiką, su ekskursijomis apsilankė kitose Lietuvos vietovėse.

Pinigai pralaimėjo...

Atkelta iš 5-to psl.

Tačiau, kaip rodo K. Čilinsko pavyzdys, tokiam populizmui yra vienas stiprus priešnuodis. K. Čilinsko pavyzdys turėtų būti akivaizdus padoriai ir neabejingai pilietinei visuomenei – profesionalams ir inteligentams – nesišalinti politikos, jausti atsakomybę už politiką ir imtis atsakomybės joje dalyvauti, kartais ir aukojant savo profesionalią karjerą ir geresnį atlyginimą privačioje profesionalo veikloje. Alternatyva dabartiniam nusivylimui ir valdžios bejėgiškumui yra tik sutelktas ir aktyvus padoriosios politikos ir pilietinės visuomenės bendras darbas rekonstruojant šiandieninę Lietuvos politiką. Lietuvos politikai reikia daugiau čilinskų. Tam ir buriame Dešiniąją alternatyvą, kuri suvienytų ne tik panašiai mąstančias partijas, bet ir neabejingus pilietinės visuomenės vadovus.

LSK KOVAS HAMILTONAS

3-čias METINIS

KALĖDŲ BALIUS

2007 m. gruodžio 15, šeštadienį, 6 v.v.

Jaunimo centro salėje, 50 Dundurn Street North, Hamilton

KVIEČIAME VISUS DALYVAUTI!

Jūsų laukia ŠILTAS BUFETAS

(kugelis, kimšta vištiena, dešrelės su kopūstais, salotos, saldumynai,) paruoštas D.B. Mačių;

MOKAMAS BARAS; MUZIKA ir LOTERIJOS STALAS

Visos lėšos bus paskirtos studentų krepšinio grupės kelionei į Ispaniją 2008 metais!

BILIETAI PARDUODAMI TIK IKI GRUODŽIO 9 D.

BILIETAI: suaugusiems $25 asmeniui; vaikams nuo 6 m iki 14 m – $10 asmeniui; vaikams iki 5 metų – nemokami

Bilietus galima įsigyti TALKOJE, Jaunimo centro salėje po pamaldų, skambinant

Stasiui Bakšiui tel. 905-648-5855 arba

el. paštu – sbaksys@cogeco.ca

Lietuviai Estijoje

Cecilija Rasa Unt, *Estijos lietuvių bendruomenė,* Kaunas, 2006

R. ŽEMAITYTĖ-DE IULIIS

Į šimtą šešiasdešimt puslapių sugulė Estijos lietuvių bendruomenės istorija. Suguldė ją tos bendruomenės pirmininkė ir viena iš įsteigėjų vertėja Cecilija Rasa Ivanauskaitė-Unt. "Vis labiau vienodėjančiame pasaulyje galėsime išsiskirti iš kitų tik išsaugoję savitą kultūrą ir kalbą, papročius ir tradicijas. Tam reikia labai nedaug – būti drauge su Lietuva ir būti drauge su kitais lietuviais svetur. Taip visi drauge jausimės esą mes – Lietuva", – įžangoje rašo prezidento patarėja Halina Kobeckaitė.

Ši knyga – visų pirma – lietuviams, pasklidusiems po pasaulį, kad žinotume ar sau primintume, jog esame ne vieni, įsikūrę svetimame krašte, ir tik tada – patiems Estijos lietuvių bendruomenės žmonėms, nes tai yra jų istorija, tapusi pasaulio lietuvių istorijos dalimi. Tai gausiai nuotraukomis ir dokumentų kopijomis iliustruotas leidinys, pasakojantis apie Estijos lietuvių bendruomenę, kuriai pernai sukako 25 metai, jos įsteigimą ir rūpesčius bei džiaugsmus.

Lietuviai Estijoje apsigyveno jau XVI šimt., kai Tartu miestas 1582-1625 m. buvo Lietuvos-Lenkijos valstybės vaivadijos centras. Daugiau lietuvių į Estiją atvyko XIX šimt., kai ir lietuvių, ir estų žemės buvo carinės Rusijos sudėtyje. Dalis lietuvių į Estiją buvo ištremti. Tai 1830-1831 m. sukilimo dalyviai. Lietuvių Estijoje pagausėjo 1832 m. carui uždarius Vilniaus universitetą. Nemažai jame studijavusių lietuvių išvyko mokytis į Tartu universitetą: Biliūnas, J. Kaškaitis, V. Kuzma, V. Lašas, K. Rimša. 1895 m. įsteigta legali lietuvių

Cecilija Rasa Ivanauskaitė-Unt

studentų organizacija, vėliau pasivadinusi Tartu lietuvių studentų draugija. 1896-1901 m. estų mokyklose graikų ir lotynų kalbas dėstė garsus Lietuvos kalbininkas J. Jablonskis, baigęs Maskvos universitetą.

Po Antrojo pasaulinio karo lietuviai plačiai pasklido po pasaulį. Dalis emigrantų pasirinko Estiją. Čia lietuviai kūrė mišrias šeimas, statė gyvenvietes, dirbo kasyklose ir prie geležinkelio. Estijoje apsigyveno ir dalis tų lietuvių, kuriems po tremties nebuvo leista apsigyventi Lietuvoje. Likdavo Estijoje ir sovietmečiu ten studijavę studentai, arba apsigyvendavo už estų ištekėjusios lietuvaitės ar estes vedę lietuvaičiai, knygoje pavadinti meilės tremtiniais. Viena iš tokių tremtinių yra ir pati knygos autorė Rasa Unt, užauginusi tris sūnus.

Knygoje yra pasakojama apie lietuvius, Estijoje sėkmingai susiradusius gyvenimo kelią, tokius, kaip juvelyrė Viktorija Pileckaitė, odininkė Reda Žvirblytė, Lietuvos kunigaikščių skulptūromis savo sodybą apstatęs Pranas Mickevičius ir kitus. Čia džiaugiamasi bet kokiais lietuvių laimėjimais, perspausdinti straipsniai iš Lietuvos laikraščių, rašiusių apie Estijos lietuvių bendruomenę. Čia spausdinami vaikų, kurių pavardės lietuviškos ir estiškos, rašiniai lietuvių kalba. Šeštokė Laura rašo: "Dažnai žiūriu į ponią R. ir galvoju: kai baigsiu Talino gimnaziją, išvažiuosiu studijuoti į Vilniaus universitetą. Ten daug ko išmoksiu ir rasiu naujų draugų lietuvių... Įsigysiu gražius tautinius drabužius, sugrįšiu į Taliną ir imsiu vadovauti Estijos lietuvių bendruomenei... Pavyzdžiu ir įtakingu asmeniu visam gyvenimui man bus dabartinė ELB pirmininkė ir mokytoja ponia R..." Ar ne tokius vaikus svajojame užauginti ir mes? Vaikus, kurie pratęstų tai, ką pradėjome arba tęsiame mes. Vaikus, kurie sugeba pažinti tokias asmenybes, kaip po tuo "R." kukliai besislepianti pati knygos autorė Rasa Unt...

Ir jie Estijoje moko vaikus lietuvių mokyklose, rašo knygas, draugauja su estais, dalyvauja sporto varžybose ir olimpiadose, švenčia Motinos dieną, Vasario 16-osios bei Kovo 11-osios šventes, sutinka ir palydi garbingus svečius, ruošia parodas, ieško paparčio žiedo birželio 24-osios naktį... Ir jie šoka tautinius šokius ir dainuoja lietuvių liaudies dainas. Kaip ir mes... Tik į Lietuvą jiems arčiau...

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose -

TALKA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 55 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	**PASKOLAS**
kasd.pal.čekių sąsk. iki . .0.75%	Asmenines nuo 8.50%
santaupas 1.00%	nekiln. turto 1 m. 6.80%
kasd. pal. taupymo s1sk. .0.75%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 2.50%	
180 dienų indėlius 2.50%	
1 m. term. indėlius 4.00%	
2 m. term. indėlius 4.00%	
3 m. term. indėlius 4.10%	
4 m. term. indėlius 4.20%	
5 m. term. indėlius 4.35%	
RRSP ir RRIF	
(Variable) 1.00%	
1 m. ind. 4.00%	
2 m. ind. 4.00%	
3 m. ind. 4.10%	
4 m. ind. 4.20%	
5 m. ind. 4.35%	

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mln. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdienę informaciją apie nuošimčius TALKOJE
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ - INTERAC KORTELĖ
TINKLAPIS: www.talka.ca

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

St. Petersburgo, FL, LB apylinkės metinis susirinkimas įvyko spalio 30 d. Lietuvių klubo salėje. Jį sveikinimu pradėjo LB apylinkės pirm. V. Meiluvienė. Maldą sukalbėjo kun. dr. M. Čyvas. Buvo prisiminti praėjusiais metais mirę 8 bendruomenės nariai ir pagerbti tylos minute. Praėjusio metinio susirinkimo protokolą skaitė valdybos sekr. A. Kerbelienė. Valdybos pranešimą padarė pirm. V. Meiluvienė, paminėdama, kad LB apylinkės valdyba finansiškai prisidėjo prie išlaidų leidžiamai knygai apie lietuvių veiklą JAV-se. Ji taipgi džiaugėsi atstatyta lietuvių mokykla "Saulutė". Valdybos ižd. L. Kynienė pranešė apie finansinę būklę. Revizijos komisijos pranešimą padarė S. Vaškienė. Buvusiam valdybos vicepirm. A. Adomavičiui persikėlus gyventi į Kaliforniją, šias pareigas sutiko eiti E. Jasaitienė. Revizijos komisija sudaryta iš S. Vaškienės, A. Mačiukienės ir J. Gečo. Pasisakymuose dr. P. Budininkas siūlė stengtis į bendruomeninę veiklą įtraukti naujų ateivių, kurių nemažai gyvena St. Petersburge. Po susirinkimo vyko suneštų laimikių loterija. Visi pasivaišino vynu, kava ir kugeliu.

Rugsėjo 30, sekmadienį, Lietuvių klubo salėje BALFo skyriaus pirm. dr. P. Budininkas kreipėsi į popietėje susirinkusius tautiečius primindamas, kad spalio mėnesį renkamos aukos BALFo veiklai paremti. BALFo organizacija po karo šelpė tautiečius, gyvenančius pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. Šiuo metu į Lietuvą yra siunčiami daiktai, vitaminai ir pinigai neturtingoms šeimoms.

Gudija

Lietuvių mokyklose Gudijoje kaip galima iškilmingiau pradedami mokslo metai. Rugsėjo pirmą dieną iš kaimų – Dubinių, Pavalakės, Baltiškių, Karčiovsų, net iš Lydos skubėjo mokiniai į Pelesos mokyklą, nešini gėlėmis. Į mokyklą rinkosi mokytojai, tėvai, svečiai ir mokiniai. Mokyklos patalpos po remonto praplatėjo, praturtėjo naujais kambariais, sudarydamos jaukų įspūdį. Džiaugtasi, kad į šią mokyklą sūnų leidžia buvusi mokyklos auklėtinė iš Lydos. Mokytojų sudėtį papildė dvi naujos mokytojos iš Lietuvos: Ramūnė Zaicenskovaitė ir Giedrė Šimelevičiūtė. Giedrės močiutė yra Janina Šimelionienė, Dubinių lietuvaitė. Pastarosios duktė yra mokyklos direktoriaus pavaduotoja. Į mokyklos šventę atvyko Daiva Žemgulienė, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės atstovė, Vytautas Valička ir jo žmona iš Lietuvos konsulato Gardine. Jie atvežė mokyklai ir dovanų. Visus linksmino Petro Rimkaus vadovaujama kaimo kapela. Dainavo mokinių trio, mokiniai deklamavo eilėraščius apie praėjusią vasarą ir Lietuvą. Praėjusį pavasarį šią vidurinę mokyklą baigė 7 mokiniai, iš jų trys – Viktorija Kondratovič, Ilona Tėvelytė ir Ona Raišytė šį rudenį pradėjo studijuoti Vilniaus aukštosiose mokyklose. Mėnraštyje *Lietuvių godos* rašoma, kad apylinkėje rusų ir gudų mokyklose mokinių skaičius mažėja, o Pelesos lietuvių mokykloje didėja. Kruopščiai bei sėkmingai mokykloje darbuojasi direktorius Alfonsas Švelnys, jo pavaduotojai – Antanina Arbačiauskienė, Jonas Matiulevičius ir visi mokytojai.

Australija

Rašytoja Nijolė Jankutė-Užubalienė, gyvenusi Čikagoje, dirbusi *Draugo* administracjoje, įsikūrė Sidnio mieste. Čia ji reiškiasi lietuvių visuomeninėje veikloje ir bendradarbiauja savaitraštyje *Mūsų pastogė.* Jos duktė Dovilė Zduobienė Sidnio technologijos universitete gilinosi "Publishing-editing" srityje ir įsigijo magistro laipsnį. Ji dirba Sidnio miesto vienos finansinės bendrovės vadovybėje. Čikagoje buvo veikli skautė.

Australijos lietuvių bendruomenės veiklon įsijungė naujieji ateiviai: krašto valdyboje dirba trys nariai. Būsimų Australijos lietuvių dienų, įvyksiančių Sidnio mieste, organizacinio komiteto pirmininkas ir sekretorius – naujieji ateiviai. Lietuvių radijo valandėlėms Melburne ir Sidnio mieste vadovauja naujieji ateiviai. *Mūsų pastogę* ir *Tėviškės aidus* redaguoja naujieji ateiviai. Taipgi mokytojauja savaitgalio lietuvių mokyklose, dainuoja choruose ir šoka tautinių šokių grupėse. Tai pranešė Lilija Kalovskienė, Australijos lietuvių bendruomenės krašto valdybos vicepirmininkė kultūros ir švietimo reikalams.

Du lietuviai, anksčiau gyvenę Perth mieste, paliko pėdsakus Australijos žemėje. Vieno iš jų panevėžiečio Gedimino Patupio pastangomis dykumoje (Vakarų ir Pietų Australijos pasienyje) atsirado nauja Eucla vietovė. Čia G. Patupis, padedamas žmonos, pastatydino motelį su baseinu. Dabar Eucla yra svarbus pasienio punktas su policijos būstine. Kitas pasižymėjęs lietuvis – Viktoras Skrolys, daug prisidėjęs prie Perth miesto planavimo. Vienas miesto parkas pavadintas "Skrolys Park" vardu. **JA**

Maironio sukaktims paminėti

BIRUTĖ SRIOGYTĖ-VAITKIENĖ

Neseniai išleistos dvi Lietuvos nacionalinio radijo studijoje, Lietuvos muzikos akademijoje Vilniaus Liuteronų ir Šv. Kazimiero bažnyčiose įrašytos plokštelės: "Maironis. Dainuoja Danielius Sadauskas" (2 CD, trukmė 2 val.). Jose trisdešimt dainų įvairių kartų lietuvių kompozitorių poeto kunigo Jono Mačiulio-Maironio žodžiais. Tai pirmasis tokios apimties leidybos darbas, skirtas vien Maironiui, pirmoji lietuvių muzikos istorijoje tokia didelė šiam poetui skirta programa, atliekama vieno solisto baritono Danieliaus Sadausko, kurį be jokių abejonių galime vadinti literatūros paveldo per muziką propaguotoju, – iki šiol to neturėta.

Projektas, kuris yra Lietuviškos spaudos atgavimo 100-mečio ir lituanistikos tradicijų bei paveldo įprasminimo valstybinės programos sudėtinė dalis, tarsi atsiremia į tris iškilias sukaktis, kurias minime 2007 metais: 145-ąsias Maironio gimimo metines (1862.X.21), 75-ąsias poeto mirties metines (1932.VI. 28) ir 100-metį nuo to laiko, kai Šveicarijoje buvo baigta rašyti poema *Jaunoji Lietuva* (1907). Jam įgyvendinti prireikė dvejų įtempto ieškojimo ir nerimo metų. Tai neatsitiktinis projektas. Jis gimė iš siekio kelti tautinį pasididžiavimo Lietuva jausmą, kurio mums šiuo metu taip stinga, žadinti tikrąjį atgimimą – dabar jau dvasios, padėti atsikratyti niekaip mūsų nepaleidžiančio sovietizmo. Todėl projektas itin svarbus visiems, kam rūpi Lietuvos ir jos kultūros ateitis, kam artima klasikinė muzika ir literatūra.

Kad tai mums šiuo metu turėtų būti daug svarbiau nei "elito" ar "žvaigždžių" (deja, dažnai menamų, netikrų) vakarėliai, dainininkui Danieliui Sadauskui savaip antrina ir interneto dienraštyje www.Bernardinai.lt, (2007.VI.8) paskelbtas Valdo Kilpio straipsnis *Apie pozityvųjį nacionalizmo pradą*. Vertos dėmesio šio autoriaus pastangos skatinti susimąstyti, kur gali nuvesti "eurorožinio kalbėjimas prie Europos sąjungos struktūrinių fondų altoriaus", nepaisymas to, kad "mūsiškis valstybingumo kelias kaip diena ir naktis skiriasi nuo Vakarų valstybių istorijos", kad esame, kaip nuolat pabrėždavo neseniai iš mūsų tarpo pasitraukęs žymiausias šių dienų lietuvių Gintaras Beresnevičius, naujieji Europos barbarai ir trokštame toliau gyventi bei tęsti unikalią savo valstybės istoriją. Dėl to neturime baidytis savo išskirtinumo, neturime užmiršti, kad 19 š. pabaigoje – 20-ojo pradžioje nepriklausomybę atgavusios valstybės atgimė vadovaudamosi tautinėmis idėjomis neatsisakyti savo tapatybės ir realiai žvelgti į pavojus, kuriuos kelia šiais demokratijos universalizacijos laikais beveik išsitrynusi nuosavo valstybingumo samprata.

Šitame kontekste ypač sveikintinas ne tik Istorinės atminties akademijos Vilniuje organizuotas renginys "Senosios ir jaunosios Lietuvos susitikimai", kuriame dalyvavo Gediminaičių giminės palikuonis Paulius Sanguška ir kunigaikščių Radvilų giminės atstovai Motiejus ir Mikalojus Radvilos, bet ir visos – pavienės ar tam tikrų visuomenės grupių – pastangos gaivinti istorinę atmintį, dar ir dar sykį grįžti prie istorijos pamokų ir surasti nuosavą kelią pirmyn, suvokti, jog "Lietuvos potencija ir ateitis – ne išmoktų europinių mantrų bubenimas, bet aiški nuostata, kad negalima ignoruoti nacionalistinės savo prigimties. Ir tai nėra anachronizmas, bet sąžiningas reflektyvus žvilgsnis savęsp". (V. Kilpys)

Tuo keliu eina ir giedamosios lietuvių poezijos atlikėjas Danielius Sadauskas: jis pažadina, atgaivina, priverčia naujai skambėti senuosius lietuvių literatūros tekstus – Martyno Mažvydo giesmes, Antano Baranausko ir dviejų jo bendravardžių – Strazdo ir Vienažindžio – eiles, Jono Basanavičiaus ir Vinco Kudirkos surinktas dainas, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir Vydūno poetinę kūrybą, tarsi atsistodamas šalia šių kūrėjų ir pakviesdamas juos eiti drauge – į mūsų dabarties pasaulį ir rasti savo vietą jame. Tai nelengvas kelias, nes Danielius Sadauskas dažnai renkasi jį pirmasis, o gal ir sunkiausias kelias, tačiau dėkingas, vertinamas ne tik žinovų, bet ir visų, kam brangi tautos dvasios raiška.

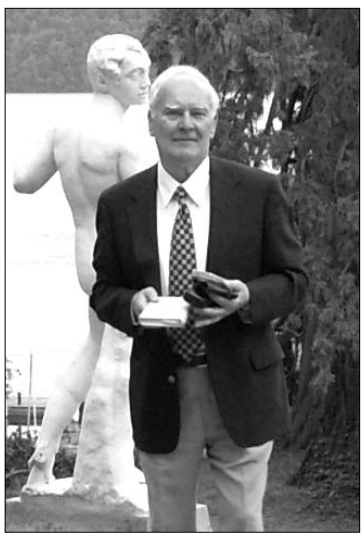

Sol. Danielius Sadauskas

Jau ne sykį įvairiais požiūriais nagrinėta, kuo savitos ir kuo praturtina mūsų kultūrą šio dainininko pastangos nutiesti tiltą tarp Lietuvos šiapus Nemuno ir anapus jo, tarp liaudiškosios ir dvarų kultūros, tarp bažnytinio grigališkojo ir liaudiško giedojimo tradicijų, tarp žodinės kūrybos ir dainuojamosios poezijos. Anot poeto Sigito Gedos, tai ką darė ir daro Lietuvoje žinomas ir populiarus dainininkas D. Sadauskas, yra modernioji restauracija, individuali, savaiminga šio fenomeno versija.

Pašvęsdamas savo darbą mūsų kultūros paveldo įprasminimui, Danielius Sadauskas ėmėsi surinkti visus muzikos kūrinius Maironio žodžiais, išlikusius iki šių dienų, palyginti anksčiau parašytus kompozitorių kūrinius su sovietmečiu rašytais (žinant sovietinių ideologų požiūrį į Maironį, nereikėtų stebėtis, kad pastarųjų kūrinių nebuvo daug). "Šiame muzikiniame albume

Čia lankėsi lietuvių tautos dainius Jonas Mačiulis-Maironis

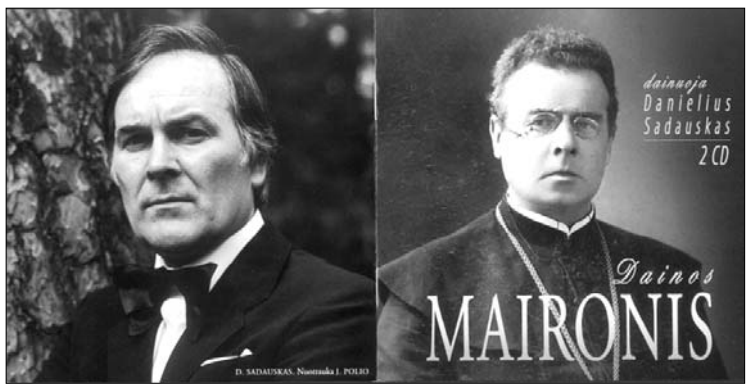

Solistas Danielius Sadauskas ir apdainuotasis Maironis – plokštelės (CD) viršelis

klausytojas ras ne tik mūsų klasikų sukurtų kūrinių (vienų – pirminį variantą, kitus – aranžuotus iš naujo), bet ir liaudiškų melodijų", – sako solistas.

Manytume, kad vertėtų atsigręžti į prof. V. Landsbergio kalbą, pasakytą konferencijoje "Maironis dainius" Kaune, Maironio literatūros muziejuje, kur jis užsimena apie Vaižganto paminėtą, profesorių labai sudominusį faktą, kad "būdamas klierikas Maironis yra apylinkėse paskleidęs savo eilių, būtent dainų pavidalu, kurių nėra išleista, jos neįėjo į *Pavasario balsus*. Matyt, kažkoks pasakojimas ar žinojimas apie tai buvo išlikęs žmonių atmintyje", ir daromą prielaidą, kad "Maironis gali būti jaunystėje paskleidęs dar visai nežinomos autorystės anoniminių dainų, kas labai tikėtina. Čia nematytumėm nieko ypatinga, tiesiog taip buvo, tokia buvo kultūra. Jis nebuvo iškritęs iš jos, kaip koks nors kabinete užsidaręs eilių rašytojas. Jam viskas skambėjo, jis viską matė, išgyveno, girdėjo, ne tiktai plunksna rašė. Todėl jį reikėtų įrašyti į dainių kvalifikaciją, į šią kūrėjų – dainių kategoriją, kai ji kada nors bus pripažinta: didieji poezijos romantikai (...) visi dainavo. Reikia manyti, kad Maironis dainavo bent dalį savo poezijos".

Tad labai galimas dalykas, jog kada nors šiuo nauju požiūriu tyrinėjant Maironio kaip kūrėjo-dainiaus palikimą, jis dar bus papildytas ir Maironiui bus grąžinta autorystė bent dalies tų eilių-dainų, kurias kaip žemčiūgus išbarstė po savo "bočių šalį, Lietuvą brangią".

Siekiant giliau nušviesti Maironio asmenybę, kūrybos šaltinius bei ištakas, prie kompaktinių plokštelių pridedamas informacinis leidinukas, kuriame apie poetą, jo kūrybos reikšmę amžininkams ir mums kalba Vanda Zaborskaitė, Antanas Miškinis, Tomas Venclova, Alfonsas Nyka-Niliūnas, apie Maironio poeziją muzikoje – Jonas Bruveris, apie jo giminių tremtis – Dainora Urbonienė, apie Danieliaus Sadausko santykį su poetu – Marcelijus Martinaitis.

D. Sadauskas, savo kelią pasirinkęs iš tikrojo pašaukimo (baigė studijas Lietuvos konservatorijoje, dabar – Lietuvos teatro ir muzikos akademija, ilgus metus dirbo Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje ir įgijo didelę profesionalaus darbo patirtį), daugiau nei dvidešimt metų paskyrė, kad vėl suskambėtų Martyno Mažvydo ir kitų mūsų poetų giesmės bei dainos. Tai, kad jis ėmėsi ne tik surinkti profesionalų ir liaudies kūrinius Maironio tekstais, bet ir uždegė troškimu ne vieną kompozitorių naujai prakalbinti poetą-dainių, buvo sąmoningas ir tikslingas jo siekis. Todėl turime pripažinti, kad naujų kūrinių gimimas bei ankstesniųjų interpretacijos – iš tikrųjų vieno žmogaus sumanymas ir didžiulių pastangų siekiant jį įgyvendinti vaisius.

Beje, š.m. birželio 27-liepos 2 dienomis solistas dalyvavo Šveicarijos lietuvių bendruomenės surengtame Maironio minėjime ant Keturių kantonų ežero kranto stovinčioje viloje *Villa St. Charles*, kurioje poetas 1907 m. birželio 29 d. baigė rašyti poemą *Jaunoji Lietuva*. Ant vilos sienos, kaip mūsų pagarbos ženklas genialiajam dainiui, buvo atidengta jam skirta paminklinė lenta.

Solistas subtiliai jaučia poetinį tekstą, neužgožia poeto, suvokdamas, kad Maironio negalima vertinti įprastiniais kalbos melodingumo ir muzikalumo kriterijais, kad jo eilėraščiams būdingas – tegul ir subtiliai slepiamas po lyrizmo ir romantiško polėkio skraiste – gilus tragizmas, sielvartas dėl Tėvynės likimo, pakylėti virš kasdienybės jausmai, didelė emocinė įtampa, nulemiantys savitą konstrukciją ir nekasdienišką intonaciją, todėl jis, kaip atlikėjas, turi maironiškąją (o ir liaudies dainoms būdingą) nuotaikų kaitą perteikti ypač jautriai ir nepretenzingai. "Taip susiformuoja naujas istorinis matymas..." – pastebi muzikologė Rita Nomickaitė. (*Užtaisyti istorijos spragas*, *Krantai*, 2006 (4)).

D. Sadauskui talkino kompozitoriai Bronius Kutavičius, Mindaugas Urbaitis, Jurgis Gaižauskas, Vytautas Mikalauskas, Algimantas Bražinskas, Valentinas Bagdonas, Jūratė Baltramiejūnaitė, Vytautas Klova, dvidešimt du atlikėjai instrumentalistai, solistai, liaudies instrumentų ansambliai ir orkestrai, šiose kompaktinėse plokštelėse skamba ir violončelė, vargonai, klavesinas, smuikas, valtorna, klarnetas, fortepijonas, ir gitara, ir kanklės... Tai nėra atsitiktiniai dalykai, o ilgų apmąstymų, Maironio kūrybos studijų padiktuotas sprendimas pasirinkti tokį atlikimo būdą, kuris labiausiai atitiktų poezijos kūrinio prigimtį ir formą.

Štai atliekančiam dainą *Trakų pilis* solistui pritaria valtorna ir vargonai – taip išjudinamos vis didesnės kalbinės medžiagos masės, išryškinamos kylančios ir krintančios intonacijos, vis didėjanti emocinė įtampa. *Aš norėčiau prikelti* ir *Jaunos dienos* skamba pritariant violončelei ir fortepijonui, o giesmei *Lietuva brangi* solistas pageidavo, kad pritartų kanklės (ši kanklių melodija pasitinka veriančius Maironio literatūros muziejaus Kaune lankytojus), birbynė ir vargonai.

Lietuvoje dar ne vienas mena, kaip liaudies dainų ir šokių ansambliui "Lietuva" Vilniaus valstybinėje filharmonijoje užgiedojus (ne uždainavus!) daugelį metų draudžiamą (nors oficialiai to neskelbiant) *Lietuvą brangią*, salė nuščiuvo ir atsistojo – giesmė skambėjo kaip himnas, kaip raginimas atgimti, kelti Lietuvą. Sutriko net ansamblio vadovas Vladas Bartusevičius – ar daug reikia, kad naujoji programa "Amžių vėjas" būtų uždrausta, o tiek pastangų padėta, kad į ją būtų įkomponuotas Maironis! – ir, kilus ovacijoms, suskubo pradėti diriguoti kitą kūrinį...

Nukelta į 9-tą psl.

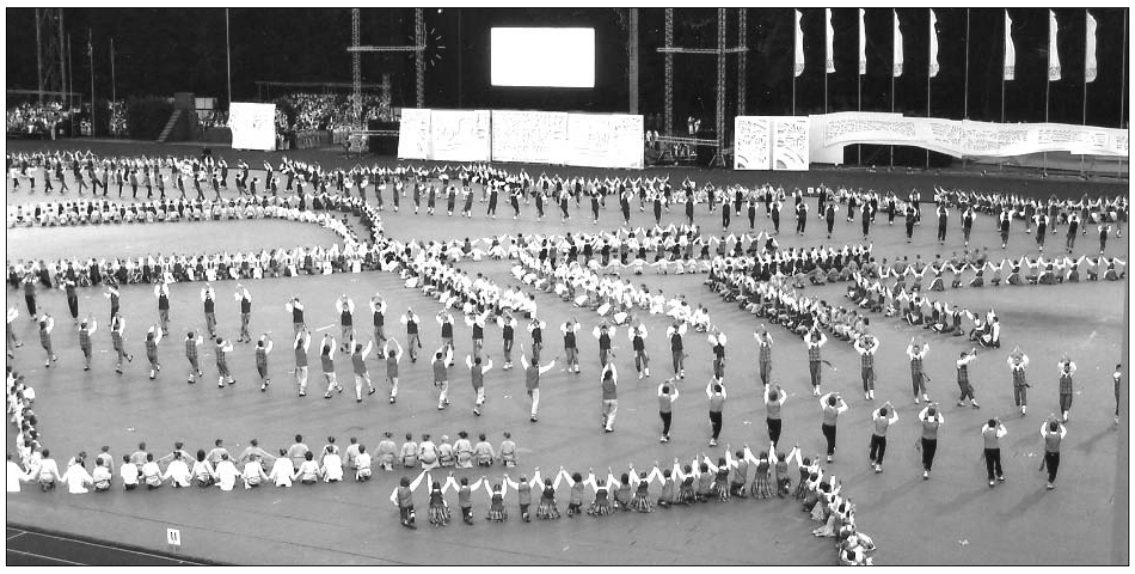

Dainų šventės – 2007 akimirkos. Viršuje – vaizdas iš šokių dienos II dalies programos "Pasėjau linelį". Apačioje – meno vadovė L. Kisielienė su baletmeisteriais

Ntrs. R. Karasiejienės

Maironio sukaktims...

Atkelta iš 8-to psl.

Čekų kompozitorius Berdžichas Smetana, paprašytas sukurti himną besivaduojančiai iš Osmanų imperijos Čekijai, atsakė, kad himnas yra ta giesmė, kurią tauta gieda savo liūdesio ir skausmo valandą, ta giesmė, kuri prikelia tautą kovai už laisvę ir tampa jos vėliava. *Lietuva brangi* – tarsi antrasis mūsų tautos himnas, ne mažiau negu Vinco Kudirkos *Tautiška giesmė* telkęs mus ir vienijęs visose mūsų kovose dėl laisvės. To iškilmingo tautos atgimimo dainiaus sugrįžimo liudininkas Danielius Sadauskas šią giesmę, kurioje slypi visa Lietuvos dvasia, gieda nesutrumpintą – kaip himną.

Ir pirmąjį Maironio eilėraštį *Miškas ūžia* (muz. Juozo Naujalio) atlieka pritariant vargonams. Kaip liaudies daina, šis kūrinys (išspausdintas *Aušroje*, 1885, Nr. 7–8 pavadinimu *Lietuvos vargas*) plito jau anksčiau, buvo dainuojamas slaptojoj savišvietos organizacijoj, kuriai priklausė ir Maironis.

Šiame dideliame dvigubame albume rasime Juozo Naujalio *Oi neverk, matušėle*, iškilmingą priesaiką primenančią giesmę-monologą *Nebeužtvenksi upės bėgimo*, orkestro, vargonų ir ansamblio pritariamos skamba dainos *Kur lygūs laukai, Neapleisk mūsų, Užtrauksim naują giesmę.* Eilėraščio *Oi neverk, matušėle* tekstas pirmą kartą skelbtas 1895 m., vėliau ne sykį redaguotas ir pavadintas *Senovės daina* (užregistruota 15 variantų). Šis kūrinys, D. Sadausko į plokštelę įrašytas 1982-aisiais, buvo atliktas per "Poezijos pavasarį" – ne liaudiškas variantas, o Juozo Naujalio kūrinys smuikui, fortepijonui ir balsui (šią herojinio plano dainą dainuoti buvo draudžiama, todėl į programą ji nebuvo įtraukiama, tačiau solistas nutaikydavo tinkamą momentą ir rasdavo būdą ją atlikti). Praeities karine heroika, detalių vengimu, tradicinių įvaizdžių vartojimu, laisvės kovų ir mūšyje kritusio kario aukštinimu, kaip pastebi literatūrologė Vanda Zaborskaitė, šis kūrinys ypač artimas senosioms – dar kryžiuočių laikų – karinėms liaudies dainoms, tačiau Maironis pabrėžia ne motinos sielvartą, o kario, padėjusio galvą už Tėvynę, pasiaukojimo prasmę. Būtent dėl to šis kūrinys jau seniai peržengė savo epochos ir Lietuvos, juo labiau maironiškosios Lietuvos, ribas ir tapo svarbus visoms už laisvę pakilusioms tautoms.

"Trejus metus gyvenau Maironiu", – sako D. Sadauskas, mat tiek laiko truko plokštelės įrašinėjimas. Tačiau sumanymas brandintas daugelį metų – tada, kai pirmą kartą lietuvių kultūros istorijoje įdainavo Mažvydo giesmes, A. Baranausko, A. Vienažindžio, V Kudirkos ir daugelio kitų mūsų klasikų poezijos kūrinius, J. Basanavičiaus *Ožkabalių dainas* (iš viso – 8 CD).

Dainininko Danieliaus Sadausko įtempto kūrybinio darbo vaisiai – didžiulis turtas, lobis, kurio vertę ir švytėjimą gal ne iš karto pajusime. Skatinimas atsigręžti į Maironį ir gyventi Maironio idealais, pastangos grąžinti mums (jau šiuolaikiško skambesio) visų poetų-dainių palikimą – pradedant M. Mažvydo giesmių garsų pažadinimu iš amžių miego ir baigiant šlovės vainiku Maironiui – jau tapo mūsų kultūrinio paveldo dalimi.

Paklaustas apie ateities planus, Danielius Sadauskas prisipažįsta: "Sumanymas veja sumanymą – tik duok, Dieve, laiko ir jėgų. Esu Labdaros fondo V. Kudirkos vardui įamžinti vienas steigėjų. Paminklo atidengimo Vilniuje iškilmėms rengiu V. Kudirkos muzikinį albumą.

Poetas Justinas Marcinkevičius tarsi apibendrina tai, ką vertindami D. Sadausko atliktą darbą yra pastebėję muzikai, rašytojai, mokytojai: "Unikali dainininko programa... ne vienam suteiks džiaugsmo, o mūsų jaunimui bus įspūdingas, neužmirštamas atradimas, padėsiantis formuotis į nacionalines vertybes besiremiančiai asmenybei. Mūsų mokykloms tai būtų vertinga pagalba, praplečianti, pagilinanti literatūros (ir istorijos) mokymo programas. Neabejoju, kad D. Sadausko kompaktine plokštele pasinaudos ne vienas šventinių jubiliejinių vakarų ir minėjimų rengėjas". Norėtume tikėti, kad ir išeivijos lietuvius pradžiugins nauji D. Sadausko įrašai, kurie yra be galo svarbūs lietuvybei puoselėti ir saugoti.

Jau taip gyvenime esti – jei žmogus negalvoja apie laimę ar nelaimę, o tik stengiasi stropiai atlikti savo pareigą, laimė ateina savaime, nors žmogui prisieina gyventi varge ir neturte.
(Humboldt)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Danieliui Dolskiui, Lietuvos estrados pradininkui, lapkričio 11 d. Kaune buvo atidengtas paminklas, kurį sukūrė skulptorius Romas Kvintas. Bronzinis 1.75 m aukščio paminklas pastatytas Laisvės alėjoje, priešais "Metropolio" restoraną, kuriame D. Dolskis prieškaryje dažnai koncertuodavo. Statyti šį paminklą pasiūlė Vytautas Kernagis. "Idėja įprasminti Danieliaus Dolskio darbus kilo dar 1995 metais Jurbarke, kai gavau A. Šabaniausko premiją, – pasakojo V. Kernagis,– tai buvo pirmoji premija mano gyvenime. Tą pačią akimirką scenoje pagalvojau, kodėl tiek mažai dėmesio skiriama *pirmajam* Lietuvos estrados artistui".

D. Dolskis savo karjerą pradėjo Sankt Peterburgo restorane "Vila Rode". Taip pat daug koncertavo Maskvoje, Odesoje, Kijeve. Po 1917 m. persikėlė į Rygą, o 1929 m. atvyko į Kauną, stebėtinai greitai išmoko lietuvių kalbą ir pradėjo dainuoti "Metropolio" ir "Versalio" restoranuose bei "Konrado" kavinėje ir greit išgarsėjo. Jis taip pat kūrė anekdotus, parodijas bei monologus. Populiariausios jo dainos, kaip *Palangos jūroj, Kariškas vaizdelis, Gegužinė*, buvo išleistos plokštelėse išeivijoje, dainuojamos Lietuvoje. D. Dolskis mirė 1931 metais, palaidotas Kauno Žaliakalnio žydų kapinėse.

Šiaulių dramos teatro scenoje rugsėjo 22-23 d.d. buvo rodoma Henrik Ibseno dramos *Nora* premjera. Dramos režisierius S. Račkys gyvena ir dirba Vilniuje, bet karts nuo karto atklysta ir į Šiaulius, kur pastatė jau ketvirtą spektaklį ir ketina dar kartą grįžti ateinantį rudenį. Pasak jo, "Šiauliai niekada nepaliko mano sielos ir širdies. Čia yra daug talentingų artistų. Šiaulių dramos teatras turi džiaugtis, jog dėl susiklosčiusių aplinkybių čia dirba Inga Norkutė ir Jūratė Budriūnaitė. Šios aktorės puošia Šiaulius. Jos bet kuriame Lietuvos teatre būtų kopusios karjeros laiptais". S. Račkys mėgsta klasikinius kūrinius, nes šiais laikais "nėra įdomiai rašančių dramaturgų". Tarptautinę Ibseno klasikinės dramos *Nora* svarbą liudija tai, kad ši drama įtraukta į UNESCO kultūrinio paveldo sąrašą "Pasaulio atsiminimai".

Klaipėdos kariliono 20-sis jubiliejus buvo paminėtas lapkričio 9 d. Klaipėdos laikrodžių muziejaus kiemelyje varpų muzikos koncertu. Karilionininkai Kęstutis Kačinskas ir Stasys Žilevičius atliko Juozo Naujalio, Franz Liszto, Sergej Rachmaninovo, George Friedrich Haendelio ir kitų kompozitorių kūrinius. Pirmasis karilionas, pagamintas Vokietijos Peter Schillingo firmos meistrų, buvo įmontuotas 1987 m. lapkričio 13 d. Nuo to laiko buvo rengiami tarptautiniai kariliono muzikos festivaliai, kuriuose varpų muziką atliko ne tik lietuviai, bet ir svečiai iš Danijos, Vokietijos, Olandijos, Prancūzijos, Belgijos ir Lenkijos. 2006 m. senasis karilionas buvo išmontuotas ir įdėtas naujas 48 varpų olandiškas karilionas. Sunkiausias jo varpas sveria 903 kg, lengviausias – 10 kg, kariliono diapazonas – keturios oktavos.

Valstybinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje buvo sutikta Prano Jurkaus prisiminimų knyga *Lemties vingiuose: lietuvių gimnazija 1945-1948, Liubekas (Vokietija)*. JAV gyvenantis teisininkas aprašo savo išgyvenimus "dypukų" stovykloje, mokymasi Liubeko lietuvių gimnazijoje. Knygoje autorius ne tik įtaigiai atkuria savo bendraamžių lietuvių gyvenimo sąlygas, bet ir detaliai aprašo Liubeko gimnazijos veiklą, pateikdamas ne tik mokytojų biografijas, bet ir duomenis apie visų trijų laidų abiturientus. Knygos vertę neabejotinai pakelia autoriaus išsaugoti autentiški dokumentai ir daugybė nuotraukų. Tai bene pirmas toks išsamus pasakojimas apie Vokietijoje veikusias lietuvių gimnazijas, daug padėjusias išlaikyti jaunimo lietuvybę. Lietuvoje apie jas, išskyrus Vasario 16 gimnaziją Huettenfelde, labai mažai žinoma.

Didžiausias Lietuvoje knygynų tinklas "Vaga" plečia savo parduotuvių skaičių. Neseniai atidarė naujus knygynus Tauragėje, Panevėžio prekybos centre "Babilonas 2". Šiemet atidariusi keturis knygynus, "Vaga" turi 28 (bendras plotas 5,000 kv. m) visoje Lietuvoje. Per pirmąjį 2007 m. pusmetį buvo parduota knygų už 7.64 mln. litų, arba 37 nuošimčiais daugiau, negu pernai tuo pačiu metu.

Europos kalbų diena, kuri visoje Europoje nuo 2001 m. švenčiama rugsėjo 26 d., švenčiama ir Vilniuje: šiemet populiarinant Šiaurės Europos kalbas, moksleiviams buvo rodomi filmai apie tas valstybes, skambėjo muzika tomis kalbomis, vyko viktorinos, valgyklose buvo paruošta šiaurietiškų valgių. Šiuo metu, kada yra tiek daug galimybių studijuoti kitose Europos valstybėse, svetimų kalbų mokėjimas įgyja vis didesnę reikšmę, tačiau tik kas antras europietis moka bent vieną svetimą kalbą. Europoje kalbama per 200 skirtingų kalbų – tai svarbi Europos kultūros paveldo dalis. **GK**

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas
3 Resurrection Rd. Toronto, Ontario M9A 5G1
Tel.: 416-532-3400 Fax: 416-532-4816
Anapilyje: Tel.: 905-566-0006 Fax: 905-566-1554

KASOS VALANDOS: pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštad. nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmad. nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: antrad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. nuo 12 v.d. iki 7 v.v. ir penktad. nuo 11 v.r. iki 6 v.v.; sekmad. nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

AKTYVAI per 75 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	3.00%	Asmenines paskolas nuo	7.25%
180-364 d. term. ind.	3.00%		
1 metų term. indėlius	3.50%	Sutarties paskolas nuo	7.25%
2 metų term. indėlius	3.60%		
3 metų term. indėlius	3.65%	Nekiln. turto paskolas:	
4 metų term. indėlius	3.70%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
5 metų term. indėlius	3.80%	1 metų	6.05%
1 metų "cashable" GIC	3.75%	2 metų	6.15%
1 metų GIC-met. palūk.	4.20%	3 metų	6.35%
2 metų GIC-met. palūk.	4.25%	4 metų	6.40%
3 metų GIC-met. palūk.	4.30%	5 metų	6.50%
4 metų GIC-met. palūk.	4.40%		
5 metų GIC-met. palūk.	4.45%		
RRSP, RRIF "Variable"	3.00%		
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.60%	Su keičiamu nuošimčiu	
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	4.70%		
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.75%	1, 2, 3 metų	6.25%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.85%		
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	5.00%		
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%	*Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas*	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.00%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%		
Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.	4.25%	*Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas*	

KELIAUJANT Į EUROPĄ NEUŽMIRŠKITE ĮSIGYTI
AMEX EURO ČEKIŲ
NAUDOKITĖS *"INTERAC-PLUS"* KORTELE

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

YPATINGŲ NUOŠIMČIŲ INDĖLIAI*
(SPECIAL GIC*)
NEŠA SUDĖTINES PALŪKANAS:
(COMPOUNDED YIELD)

		SUDĖTINIŲ PALŪKANŲ ĮPLAUKA
1 METŲ	5.00%	5.00%
2 METŲ	5.00%	5.125%
3 METŲ	5.00%	5.254%
4 METŲ	5.00%	5.388%
5 METŲ	5.00%	5.526%

*metų pabaigoje nemokama papildomų palūkanų
PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

Baigiami įrengti Valdovų rūmai Vilniuje, skirti Lietuvos vardo 1000 metų (2009) jubiliejui paminėti
Ntr. R. Karasiejienės

Žalingoji energetika

Atkelta iš 2-ro psl.

Teisine prasme sutartyje daugiau įsipareigojimų ir sankcijų už jų nevykdymą numatyta AB "Lietuvos energijai", nei kitiems sutarties dalyviams. Be to, vienu metu AB "Baltic – SHEM" tampa elektros energijos, o taip pat prekių, gautų už patiektą elektros energiją, savininke. Lietuva dar ir šiandien iš Gudijos nėra atgavusi 321 mln. litų už 1998 m. patiektą elektros energiją. Ir kaltų nėra. Viską apmoka Lietuvos gyventojai.

Kaip rodo patirtis, mažai valstybei steigti didelius pramoninius kompleksus, juolab tenkinti tuščią ambiciją – būti tarp branduolinių galiūnų, netikslinga, net pavojinga. Iš "Mažeikių naftos" tarsi naudą turime, tačiau kiek problemų buvo, kurių ir dabar pakanka. Sovietmečio didžiosios įmonės bankrotavo, tapo vaiduokliais, o ir "Mažeikių naftą" pardavėme. Regis akivaizdu, įtikėtina, tačiau seimas ir valstybės vadovai energetikos reikalus nori tvarkyti savaip. Kas gali paneigti, kad pinigai, skirti AE uždarymui ar eksploatavimui, neplaunami dabar?

Informacija į žiniasklaidą, kad senosios AE uždarymo darbai vyksta vangiai, o Europos sąjungos skirtos lėšos, auditorių teigimu, tirpsta sparčiai, jau buvo skelbta. Kaip skelbia TV-3, įmonė "Energetikos tiekimo bazė", tarp kurios steigėjų yra Valstiečių liaudininkų sąjungos vadovės Kazimieros Prunskienės dukra, sugebėjo tapti Ignalinos atominės elektrinės tiekėja-tarpininke ir maždaug 20,000 litų vertės įrengimus jai parduoti už daugiau nei 3.5 mln. litų. Muitininkų atskleistą aferą nagrinėja Valstybės saugumo departamentas, Ūkio ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba. Ar nepanašu, kad "kunigaikštienė" kaupia fondą artėjantiems prezidento rinkimams?

Pradiniu vertinimu nauja AE kainuotų apie 20 bln. litų, tačiau Lietuvoje pradinį vertinimą praktiškai reikėtų didinti bent ketvirtadaliu, nes statybininkai sugeba pagrįsti "nenumatytas" išlaidas. "Pasišildyti" iš bilijonų, netenka abejoti, sugebės, žinoma, mokesčių mokėtojų sąskaita, partijos, įvairūs tarpininkai, žinovai, revizoriai.

Į mūsų energetikos ateitį turime žiūrėti visais požiūriais. Reikia nepamiršti, kad tiek atominio kuro, tiek naftos ištekliai senka, todėl tos kuro rūšys neišvengiamai brangs, o tų išteklių laikytojas (Rusija) per energetinę priklausomybę nevengs siekti politinės priklausomybės. Todėl žinant, kad Lietuvoje vėjų, upėse vandens pakanka, reikia tomis gamtos dovanomis naudotis. Dar ir naftos šiek tiek turime, o jos gavybos plėtrai galimybės taip pat yra. Itin perspektyvi yra biokuro gamyba, kuriai pakankamus išteklius taip pat turime čia pat.

Turime dar vieną labai efektyvų energijos šaltinį – sutaupytą elektros bei kitokią energiją. Juk reikia pripažinti, kad Lietuvoje bet kokia energija beatodairiškai švaistoma, apie jos tausojimą, taupymą nei iš valdžių, nei iš žiniasklaidos, nei iš piliečių neišgirstame paskatinančio žodžio. Ar ne todėl, kad turime jos pertekliaus perteklių? Atvykę į Lietuvą rumunai pašiurpsta išvydę mūsų neūkiškumą; juos stebina naudojamos galingos apšvietimo lempos, pastoviai įjungti televizoriai bei kompiuteriai, šaldytuvai, automobilių lavina.

Taigi, užuot vengę energetinės priklausomybės nuo užsienio, telkę dėmesį prie alternatyvių, atsinaujinančių, ekologiškų energijos šaltinių, mūsų politikai, valstybės vadovai iš tikrųjų vykdo tautai ir jos valstybei žalingą energetikos politiką. Su tauta nesitariama, jos nuomonės neklausiama, iškilių mokslininkų bei visuomeninių organizacijų balsai neišgirstami. Ryškus ignoravimo pavyzdys – buldoze-riniu būdu tik ką priimtas Atominės elektrinės įstatymas.

Visuomenei belieka laukti kenksmingos energetikos politikos pabaigos ir kitokios pradžios arba keisti tokios politikos vykdytojus. Taip padaryti visuomenę įgalina demokratinio valdymo mechanizmas.

ORTODONTĖ
Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)
Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(*prie naujos 'PARAMOS'*)
Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885
Kviečiame mažus ir didelius!

FSFG Realty Corp. BROKERAGE*
5650 Yonge Street, Suite 1508
Toronto, ON M2M 4G3
Laima Sližauskas
pirkimo ir pardavimo atstovė
Ruošiatės pirkti namą? Kreipkitės, nenusivilsite.
Turite sunkumų gauti paskolą? Kreipkitės, padėsime.
TEL: 416-227-2000 416-803-9133 (neš.)
FAX: 416-227-2008 el.paštas: laimaslz@yahoo.ca
*Independently Owned and Operated, REALTOR®

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

Sutton GROUP
ANTANAS GENYS

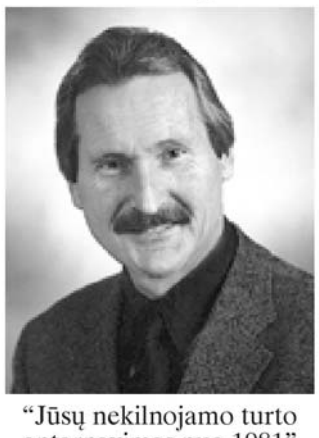

"Jūsų nekilnojamo turto aptarnavimas nuo 1981"
PIRKIMAS ir PARDAVIMAS PATIKIMOSE RANKOSE!
Dėl nuosavybės įvertinimo skambinkite
(416) 236-6000
Sutton Group-Assurance Realty Inc.

Kam ir su kuo pakeliui?

ANTANINA GARMUTĖ

Jauna tremtinė, rasta sušalusi ir užpustyta ant motinos kapo Sibire, paliko mums nemariai skambėjusius Baltijos kelyje posmus: *Tėvyne, tu mano Tėvyne / Su kuo ir prieš ką tu eini? / Kodėl tu draskai man krūtinę / Ir ko tu taip ieškai many?* Viena dabarties politikė, mokslininkė ir signatarė, – be kita ko ir publicistė – visų Lietuvoje vykstančių neigiamų reiškinių priežastimi nurodo tai, kad į valdžios struktūras beveik nepateko labiausiai nuo raudonosios okupacijos nukentėję žmonės – tremtiniai, politiniai kaliniai, partizanai. Jų vietas užėmė buvę aršūs kolaborantai ir komunistinė nomenklatūra. Iš tiesų, jų valdymas pragaištingas, bet ar minėtas pirmasis variantas būtų buvęs išsigelbėjimas? Panacėja?

Gerais norais ir pragaras grįstas. Tik ar daug jėgų beliko naujai santvarkai kurti pragarus praėjusioje, suvargusioje Tautos dalyje? Atkaklumo per maža. Mažo miestelio kioske dirbdama buvusi tremtinė, sulaukusi Atgimimo, neslėpė gražių ketinimų: "Aš parašysiu savo prisiminimų knygą! Jeigu tas, anas ir ana parašė, – tai ir aš parašysiu!" – kartojo jau po 3-čiojo insulto, nepakildama iš patalo. Sovietinė armija dar buvo neišvesta, kai vienas stiprus ir energingas buvęs partizanas (o anksčiau – ir stribas!) aiškino: "Tegu tik rusų armija išeis, tai mes per 3 dienas Lietuvoje tvarką įvesim. Mūsiškius viršininkais, direktoriais, merais paskirsim. Komunistus į vietą pastatysim". Nepastatė. Ir net nebandė. Kilniam tikslui pasiekti reikalingos ir kilnios priemonės, antraip ir tikslas netenka prasmės.

Mūsų nesėkmes kuriant tikrai demokratišką vasltybę, be abejo, lėmė ir tai, kad Lietuvos komunistų partija buvo stipriausia Pabaltijyje. Tai reiškia, jog čia buvo daugiausia okupantų tarnų, kurie smaugė laisvės mintį ir kurie ne pavergėjų vėliavą vadino skuduru...Vienas tremtinių veikėjas iš tremtinių, politkalinių ir partizanų subūrė politinę organizaciją, į kurios gretas nė iš tolo neįsileido buvusių komunistų. Deja, netrukus ši įsiliejo į naujos, ambicingos konservatorių partijos gretas, prisotintas buvusių komunistų.

Pagal savo ištakas, idėjas ir praeities patyrimą tremtiniams ir jų pakeleiviams jokių bendrų kelių su komunistais – kaip jie persivadintų – nėra. Sutapatinti budelio ir aukos sąvokas paranku, nebent buvusiems, pasivadinusiems "tyliaisiais rezistentais". Todėl nusistebėjimą kelia, kai kai kurie tremtinių veikėjai atvirai žavisi Lietuvos komunistais – esą jų Lietuvoje galėję būti ir daugiau. (Tremtinių vaikai galėjo į komunistų partiją įstoti...). Be komentarų!

Savo laiku viena seimo narė pasipiktino mano straipsnyje išreikšta mintimi, kad pačius iškiliausius, geriausius lietuvius negailestingai išnaikino okupantai, tad kas liko? (Liko geriausieji? – nebent KGB rezerve...).

Tremtiniai, aktyviai dalyvavę Sąjūdžio renginiuose, pasiaukojančiai budėję prie seimo laužų ir KGB archyvų, vėliau suskilo į dešimtį organizacijų. Žmonės, atidavę viską Tėvynei į valdžią nesiveržė. Ir jų iškelti valdžios atstovai ne kuo tepasižymėjo: tai premjerai Vagnorius, Abišala ir tie seimo nariai, kurie sudarė branduolį Tautos pažangos partijos, nulėmusios politinių svarstyklių postūmį į kairę – prokomunistinės LDDP naudai. Miestų ir rajonų savivaldybėse darbavosi tremtinių, politkalinių ir partizanų deleguoti asmenys. Kokie žymesni jų nuveikti darbai – nelabai žinoma, bet tokiu aktualiu klausimu kaip žemės ir nuosavybės grąžinimas pagalbos beveik ir nesulaukta.

Prisimenu, kai tremtinys – deputatas savo vargo brolį ragino būti patriotu ir palaukti ("valstybė – biedna!"), o pats savo nuosavybę ramiai susigrąžino. Kažin ar ne be pagrindo žmonės kalbėjo, kad ne be tokių deputatų pagalbos buvo grąžinta beveik pusė vienos gatvės namų ne Lietuvos piliečiui, ir leista vertelgoms "prichvatizuoti" eilę komerciškai pelningų objektų prestižinėje vietoje.

Taigi tremtinių dalyvavimas valdžioje – anaiptol ne išeitis nuo visų negandų. Jie nėra nei šventieji, nei antžmogiai, o tokia pat visuomenė, nariai su visais lietuviškais teigiamais ir neigiamais bruožais. Gilus sovietmetis ir ant jų uždėjo savo antspaudą. Pavyzdžiui, dirbę prie materialinių vertybių kai kurie iš jų neišvengė sovietinio sandėlininko mentaliteto: primityvaus fanatizmo, žemo intelekto ir jokiais žmogiškumo kriterijais nepaaiškinamo gobšumo... Žmonės yra tik žmonės – net tie, atrodytų, užgrūdintieji praeitimi.

Šiandien, kai Tėvynėje pastebimas dorų žmonių trūkumas, kai esame nusivylę bene visomis partijomis ir didžiuliu valdžios atotrūkiu nuo savo piliečių, būtina atkurti pasitikėjimą dorais politikais – įžiūrėti, pažadinti juos ir atgaivinti į neveiklumo spąstus patekusius krikščionis demokratus, kurių partija turi šimtametes tradicijas Lietuvoje. Reikalinga rimta ir stipri politinė jėga, kuri pagaliau užtikrintų esminių reformų įgyvendinimą. Ir su kuria mums būtų pakeliui.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 150 milijonų dolerių

MOKA UŽ:
1.25% Taupomoji sąskaita
iki 1.50% kasd. palūk. čekių sąsk.
2.75% už 30-89 d. term. indėlius
3.00% už 90-179 d. term. indėlius
3.00% už 180-269 d. term. ind.
3.00% už 270-364 d. term. ind.
3.50% už 1 m. term. indėlius
3.50% už 2 m. term. indėlius
3.55% už 3 m. term. indėlius
3.70% už 4 m. term. indėlius
3.75% už 5 m. term. indėlius
4.00% 1 m. "Cashable" GIC (min. $75,000)
4.20% už 1 m. GIC invest. pažym.
4.20% už 2 m. GIC invest. pažym.
4.55% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.75% RRSP & RRIF (variable)
4.60% RRSP & RRIF 1 m.term.ind.
4.70% RRSP & RRIF 2 m.term.ind.
4.75% RRSP & RRIF 3 m.term.ind.
4.85% RRSP & RRIF 4 m.term.ind.
5.00% RRSP & RRIF 5 m.term.ind.
4.30% už JAV dolerių 1 metų GIC
2.00% už JAV dol. kasd.pal.sąsk.

IMAME:
už asmenines paskolas
nuo 7.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
- nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 6.00%
2 metų 6.20%
3 metų 6.40%
4 metų 6.60%
5 metų 6.45%
- su keičiamu nuošimčiu 6.25%

DUODAME
- asmenines paskolas
- mortgičius iki 100% įkainoto turto
- riboto kredito paskolas (Line of Credit)
- komercinius mortgičius

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
KANADOS, JAV DOL. IR EURAIS

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

KASOS VALANDOS
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. - 8 v.v.
LN skyriuje - penktad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.;
Royal York skyriuje - šeštad. nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.

SKYRIAI:
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C1 Telefonas: 416 207-9239
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149

THE EXCHANGE · MasterCard · Interac · PLUS

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

Algis MEDELIS
QUEEN SYRENA TRAVEL
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!

VISUOMET turiu įvairių pramoginių išvykų -
apžiūrėti Toronto miestą, Niagarą, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!
VISUOMET ruošiamos maldininkų kelionės -
Roma, Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.

Tel. Toronto 416 531-4800
Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietoves siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING #1202-50 Elm Dr.E., Mississauga, ON, L5A 3X2
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 905-306-9563

Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

ONTARIO LAND SURVEYOR
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
40 Burrows Avenue,Toronto, Ontario M9B 4W7
E-mail: tomsenkus@rogers.com
TEL: (416) 237-1893 FAX: (416) 237-0426

KOKIA MANO NAMO/ "CONDO" VERTĖ?
Mielai ir sąžiningai padarysiu nemokamą įvertinimą be jokių Jūsų įsipareigojimų.
SKAMBINKITE TIESIOG
TEODORUI STANULIUI, B.A.
416-879-4937

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

SPORTAS

Kauno "Žalgiris" ir Toronto "Raptors" spalio 17 d. rungėsi "Air Canada" centre Ntr. R. Puterio

Žinios iš Lietuvos

• Vilniaus "Lietuvos ryto" krepšininkai tęsia pergalingą žygį Eurolygoje. Trečiojo rato B grupės rungtynėse išvykoje vilniečiai po atkaklios kovos 83:77 palaužė Le Man "Sarthe Basket" klubą ir iškovojo trečiąją pergalę iš eilės. Kauno "Žalgiris" trečiosiose šio sezono Eurolygos varžybose išvykoje 64:89 pralaimėjo Sienos "Montepaschi" krepšininkams. Tai buvo antras "Žalgirio" pralaimėjimas šį sezoną.

• JAV vykstančiose pasaulio bokso pirmenybėse bronzos medalį iškovojo Daugirdas Šemiotas. Patekęs tarp aštuonių pajėgiausių (svorio kategorija iki 81 kg) atletų ir užsitikrinęs kelialapį į 2008 metų Peking olimpines žaidynes. D. Šemiotas dėl ligos nepakilo į ringą ir pusbaigmėje pergalė buvo įskaityta rusui.

• Heraklione (Graikija) vykusio 16-ojo Europos komandų šachmatų čempionato vyrų varžybų šeštajame rate Lietuvos rinktinė 3-1 nugalėjo Belgijos atstovus ir iškovojo trečiąją pergalę. Mūsų šalies komandai po tašką pelnė Aloyzas Kveinys ir Darius Zagorskis, o po pusę taško – Šarūnas Šulskis ir Vidmantas Mališauskas.

• Sužaistos penkerios Lietuvos futbolo A lygos priešpaskutiniojo – XXXV – rato rungtynės, po kurių mažiausiai bronzos medalius užsitikrino Marijampolės "Sūduvos" vienuolikė. Turnyro lentelė : 1. Kauno FBK "Kaunas" – 80, 2. Marijampolės "Sūduva" – 65, 3. Panevėžio "Ekranas" – 63, 4. Vilniaus "Vėtra" – 61, 5. Vilniaus "Žalgiris" – 61, 6. Vilniaus "Vilnius" – 45, 7. Klaipėdos "Atlantas" – 42, 8. Šiaulių "Šiauliai" – 42, 9. Šilutės "Šilutė" – 22, 10. Visagino "Interas" – 8.

• Lietuvos futbolo A lygos čempionato 33-iojo rato rungtynėse Marijampolės "Sūduvos" futbolininkai namuose 5:0 (1:0) įveikė Visagino "Intero" klubą ir pirmą kartą užsitikrino sidabro medalius. **VP**

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM
◆ asmeninės žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu, išieškojimas
◆ imigracija į Kanadą
◆ testamentų sudarymas
◆ palikimų tvarkymas
◆ nekilnojamo turto pirkimas/pardavimas
◆ konsultacijos Lietuvos respublikos teisės klausimais
295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4
Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809
Tinklalapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: lawyers@pacelawfirm.com

Mažosios Lietuvos papročiai

Keliaujant po Mažosios Lietuvos šiaurės rytinę dalį: tradicijos ir papročiai

Dr. EGIDIJUS MAŽINTAS

Mažojoje Lietuvoje moters (ištekėjusios) seniausias galvos apdangalas buvo ne nuometas, o kepurėlė su mirtos vainiku, aksominė kepurėlė su keturiais ragiukais, tada vadinta "ragine". Buvo nešiojama ir juodoji kepurėlė (pavadinimas kilęs dėl juodos spalvos). Ir vainikėlis ant jos buvo vadinamas "juoduoju". Juoda spalva į lietuvininkų tautinį drabužį atėjo XIX š., kai tarp lietuvininkų išplito pietistinis surinkimininkų judėjimas, skatinęs rengtis tik labai kukliai, juodai ar tamsiai.

Šio krašto tautiniam drabužiui būdinga dar viena įdomi detalė – tamsios spalvos delmonėlis, į kurį moterims, merginoms patogu įsidėti maldaknygę, giesmyną ar nosinaitę. Savitos ir šio krašto kalendorinės tradicijos, kurios, nedaug tepakitusios, buvo bendros visai Mažajai Lietuvai ir formuotos ilgus šimtmečius, dažniausiai labiau vokiškos nei lietuviškos, išskyrus Joninių šventę, kuri yra labiau lietuvninkiška (jei galiu tokį savidirbį terminą vartoti) nei vokiška. Naujieji metai buvo švenčiami paprastai, be jokio triukšmo. Tačiau sausio pirmosios rytą visi stengėsi pamatyti baltą arklį, nes tai reiškė gerus metus. Gilinantis į Mažosios Lietuvos etninį paveldą, ypač XX š. I pusėje, kai vyko nuolatinė Vokietijos ir Lietuvos kova dėl Mažosios Lietuvos politinės priklausomybės, nors kraštas po 1923 m. sukilimo *de jure* ir *de facto* priklausė Lietuvai, negalima nepastebėti, kad Kaunas čia vaidino gerokai mažesnį vaidmenį nei Berlynas. Kauno politikai šiame krašte lietuvybę "lašino po lašą", kai Vokietija vokiškumą "pylė kibirais". Tokioje nelygioje ideologinėje kovoje išsaugoti tautinį tapatumą buvo labai sunku. Keliaujant po Šiaurės Skalvą, Mažosios Lietuvos šiaurės rytinę dalį, matome kitokią nei Didžiojoje Lietuvoje senesniųjų pastatų išvaizdą. Archaiškiausią šio paveldo sluoksnį sudaro medinė liaudies architektūra. Mediniai lietuvininkų pastatai iki pat XX š. pradžios išlaikė etninei kultūrai būdingus bruožus. Įspūdinga trobų, prieangių, klėčių puošyba – ornamentais pjaustinėtos vėjalentės, užsibaigiančios žirgeliais ar kitokiais lėkiais. Seniau tikėta, kad lėkiai saugo sodybą nuo blogio.

Mažosios Lietuvos moterų drabužiai, Šilutės apsk., XIX š. pabaigoje ir viduryje
Ntr. iš *MLE* I t.

Taip pat būdingas medinių namų apkalimas vertikaliomis lentelėmis, paaukštintos pastogės su mažais langeliais. Kaip atrodė šis kraštas, žmonės, galima įsivaizduoti paskaičius poeto ir keliautojo Vladislovo Sirokomlės 1829 metų užrašus. Atplaukęs lietuviška vytine į Smalininkus, jis pastebėjo, kad "ne tik kaimiečių, bet ir čia gyvenančių vokiečių pirklių trobos iš medžių suręstos, šiaudais dengtos. Bet tos trobos plačiais langais, gražiais medžiais apsodintos, prie kiekvienos platus ir švariai nušluotas kiemas. (...) Žmonių padermė graži, veidai raudoni, giedri..." Naujesniais laikais buvo pradėta statyti molinius, o kylant ekonomikai – mūrinius pastatus. Tačiau ir jiems dažnai suteiktos iš liaudies architektūros perimtos formos. XIX š. pab. vengiant gaisrų, buvo uždrausta statyti medinius pastatus miesteliuose, nurodoma, kaip planuoti sodybas. Didelę įtaką vietos architektūrai darė vokiečių kultūra.

XX š. pradžioje vokiečiai daugiausia gyveno tik didžiuosiuose miestuose, tad kaimų gyventojai buvo lietuvininkai ir kalbėjo vakarų

Draverna, 1991 Ntr. M. Purvino iš *MLE* I t.

aukštaičiams artima kalba. Jiems buvo būdingas žodžių trumpinimas, dėl kurių pavardžių galūnės – aitis, buvo tariamos – atis, pvz., Preikšaitis buvo vadinamas Preikšatis, Meškaitis – Meškatis. Dar vėliau germanizacijos įtakoje pavardės buvo trumpinamos – Preikšat, Meškat... Daugiausia lietuvybės randama ankstesniuose XVII, XVIII, XIX š. Lietuvininkų charakteriai, tradicijos, papročiai, buitis atskleisti ir K. Donelaičio *Metuose.*

Nuo XIX š. vidurio bandyta apibūdinti lietuvininkų etninės kultūros ypatybes. Antai – lietuvininkų dainų melodijų dermė. Ankstesni tyrinėtojai (E. Gizevijus, F. Kuršaitis, Ch. Barčas, J. Žilevičius) teigė, kad vyrauja minorinės dainos. Iki XX š. pagrindinis tyrinėjimų šaltinis buvęs L. Rėzos užrašymai, o juose išties vyrauja minoras. Liaudies dainos šiame krašte sparčiai nyko ne tik dėl germanizacijos, bet ir plintant surinkimininkų judėjimui, kai žmonės buvo raginami liaudies dainas keisti religinėmis giesmėmis, atsisakyti žaidimų, šokių. Tačiau surinkimininkai (pasauliečiai sakytojai) daug nuveikė saugant lietuvių kalbą, skatino ją saugoti kartu su tikėjimu.

Prūsų lietuvių apranga, XVIII š.
Ntr. iš V. Pėteraičio archyvo (*MLE* I t.)

Kalbant apie kitus etninius dalykus, mokslininkų darbuose aptinkama, kad XVII š. lietuvininkų žemėse įvairių apeigų metu vyrauja mirtos. (Lietuvoje, beje, įprasta matyti rūtas, kurios simbolizuoja skaistumą). Konfirmantės laikė rankoje mirtos šakelę. Vėliau galvą puošė tokia šakele, vėliausiai mirtos šakelė atsidūrė kairėje atvarto pusėje. Po konfirmacijos tas mirtų šakeles sodindavo į vazonus, jie ir prie karsto stovėdavo. Vėliau mirtą galėjo pakeisti buksmedis, vėliausiai – žiemė. Tai kapų amžinai žaliuojantys augalai. Virsmo atributai. Visi šie žolynai liudija amžinojo žaliavimo idėją.

• ***Bloga yra tik tada, jei tauta į visą jai daromą žalą nebereaguoja, jei ji, nemoralumo atrofuota, su juo apsipranta ir rezignuodama jam pasiduoda. Iš tokių pasidavėlių sunku belaukti ko pozityvaus.***

• ***Kas sunaikina svetimą dangų, pasistato sau pragarą. Tai neregima teisybė žemėje.*** (Stelzhammeris)

• ***Laisvė, kuri pradeda leisti šaknis, greitai auga.*** (G. Washington)

Namai, pilni gerumo

RASA NORKUTĖ

Šiandien Lietuvos seimui, vyriausybei ir savivaldybėms nieko nelaukiant reikia atsigręžti į kaime gyvenančias šeimas, kurios augina kurčius vaikus ir neleidžia jų į jokią kurčiųjų mokyklą. Priminus, kad yra tokios mokyklos, tėvai net girdėti nenori. Nesinori tikėti, kad kurčiųjų reabilitacijos centrų darbuotojai tokių šeimų nežino, tuo tarpu bet kuris kaimynas tiesiai šviesiai išdrožia: "Vaiko į jokią mokyklą neleisime. Duoną užsidirbs ūkininkaudamas..." Atkreipkime dėmesį į šiuos vaikus – tėvai negali būti amžini šių vaikų despotai – žmogui juk neužtenka būti vien gyvam!

Papasakosiu apie šeimą, kurioje gimė keturi sūnūs: pirmagimis Antanas augo sveikas. Antrasis – Andrius. Vos sulaukęs metukų, susirgo plaučių uždegimu. Tretysis – Ričardas irgi susirgo plaučių uždegimu. Tuometiniai tarybiniai gydytojai įžiūrėjo ir ausų uždegimą. Gydė penicilinu ir kitais antibiotikais, nežinodami ar nenorėdami žinoti, kad šiais vaistais vaikų gydyti negalima. Ausys išgijo, bet vaikai, net neišmokę kalbėti, tapo kurčnebyliais.

Nuleido motina rankas: kur dėti negirdinčius vaikus. Kaip juos išmokyti rašto, kalbos, darbo ir gyvenimo. Ar beverta gyventi. Tėvas guodė, ramino – juk pasaulyje daug tokių vaikų ir suaugusių – užaugs ir mudviejų sūnūs. Prasidėjo išankstinis tokiems vaikams mokyklos ieškojimas. Kai susirgo tuo pačiu plaučių uždegimu ir tretysis – Stasys, išgydytas tais pačiais vaistais, motina susitaikė su skaudžiu likimu – reikės gyventi ir juos visus užauginti. Žiemos tais laikais buvo šaltos, o vaikiukai labai judrūs – taip ir nepastebėję, kaip atsiliepia liga. Šiandien žmonija žino, kad penicilinas ir stiprieji antibiotikai, anot daktarų, išgelbėję žmoniją ir vaikus nuo minėtų ligų, tačiau vaikus paliko gyventi be klausos ir kalbos.

Šios didelės šeimos tėvai – Stasė ir Antanas Čyžauskai kilę buvo iš Mosėdžio ir Nausėdų. Gyventi liko Nausėdose, Kretingos tuometiniame rajone. Visą, ką jūs šitame rašinyje perskaitysite, išgyvenau ir aš, jau baigdama aukštuosius mokslus. Todėl nuoširdžiai papasakosiu apie šią didelę šeimą, tėvų stiprybę auginant tris kurčnebylius vaikus. Sunkus buvo tėvų, ypač motinos gyvenimo kelias: ne plentas ar vieškelis – akmenim grįstas. Skaitydami praturtinsite savo dvasinį gyvenimą, mokysitės ištvermės.

Prieš pasakodama šią sunkią istoriją, noriu pasakyti: nukamuoti beprotiško šiuolaikinio gyvenimo tempo, mes dažnai nustojame suvokti savo tikrąją paskirtį žemėje. Tėvas Antanas Čyžauskas sakė: "Aš kiekvienam gimusiam sūnui sakiau: kai tu gimei, pasaulis džiaugėsi, o tu tada verkei. Gyvenimą reikia nugyventi taip, kad pasaulis verktų, kai tu, džiaugsmo lydimas, jį paliksi..."

"Aš vaikus nuo mažumėlės mokiau gerumo, darbo, kad galėtų siekti kilnių tikslų, įgyvendintų savo žmogiškąjį pajėgumą, ieškotų pašaukimo. Mano gyvenimo tikslas buvo išauginti vaikus sveikus, darbščius, dorus", – pasakojo motina Stasė Čyžauskienė. – Sužinojusi, kad trys mūsų vaikai visiems laikams liko kurčnebyliai, pro ašaras kelio nematydama, kiekvieną savaitę vežiau juos į Telšių kurčiųjų mokyklą (dabar kunigų seminarija) mokytis gestų kalbos, skaityti, rašyti, skaičiuoti. Per savaitę du kartus važinėjau į mokyklą pasižiūrėti, kaip sekasi mano vaikeliams. Kai paūgėjo – tik kartą per savaitę kiekvieną savaitgalį juos visus tris parsiveždavau namo. Jie, mano sūneliai, negalėjo atsilikti nuo savo bendraamžių, nors visą gyvenimą juos gaubs tylos pasaulis.

Kai paaugo, patys parvažiuodavo ir išvažiuodavo. Bet aš visą laiką buvau budri, klausiau mokytojų, ar gerai mokosi, elgiasi. Mokytojai nesiskundė. Paklausite, kodėl visur paskui vaikus tik aš? Šeimoje buvome šeši žmonės. Tėvas turėjo uždirbti duoną. Dirbau ir aš. Vaikai augo sveiki, gerai mokėsi ir nevengė bet kokio darbo, net juodžiausio. Mes juos neversdavome dirbti, neįsakinėdavome – jie, matyt, gimę, žinodami, kada ir kokius darbus dirbti, – nusišypsojo motina.

Tėvas, oriai šypsodamasis ir žiūrėdamas į savo žymiai ūgiu praugusius keturis sūnus, kalba vyriškai: "Susitaikiau su keistu paskutiniųjų trijų vaikų likimu. Svarbiausia, kad pateko į Vilniaus kurčiųjų technikos mokyklą, įsigijo statybininko, tinkuotojo, vairuotojo ir kitas specialybes, kurios šiandien mūsų gyvenime labai reikalingos. (Bus daugiau)

JAUNIMO ŽODIS

IŠ MOKSLEIVIŲ KŪRYBOS

Apie žemę, laisvę ir tėvynę – rašo ir piešia Lietuvos moksleiviai

Piešinys Rugilės Buškevičiūtės *Gedimino pilis,* **Alytaus Putinų vid. mokykla**

Norėčiau nors minutę pabūti tame laike, nes knygų aprašymų per maža. Noriu ir svajoju visa tai pamatyti savo akimis. Norėčiau paskaityti Martyno Mažvydo *Katekizmą*, nors žinau, kad neįstengčiau. Knygnešiai knygas plukdydavo po vandeniu. Jie buvo gudrūs – knygas dėdavo į neperšlampančius odinius maišus. Žmonės drebėjo, jeigu sučiups, rizikavo savo gyvybe. Vaikams buvo labai sunku, nes jie negalėjo lankyti mokyklos, tad mamos atsisėsdavo ant krėslo, verpdavo, megzdavo, o vaikai, aplink susėdę, mokinosi. Kai baigėsi spaudos draudimo metai, tie vaikai jau buvo suaugę. **Vilija**

*

Myliu Lietuvą, gimtinę, namą, kuriame augau. Džiaugiuosi, kad rašau lietuviškai… 1547 metais Martynas Mažvydas išleido pirmą lietuvišką knygą *Katekizmas* lotyniškais rašmenimis. Mūsų kalbininkai Simonas Daukantas, Jonas Basanavičius, Jonas Jablonskis, Vincas Kudirka daug nuveikė dėl Lietuvos ir jos kalbos. **Paulius**

*

Ant tavo slenksčio, Lietuva, sustoju... Brangi man Lietuva. Ji mane globoja, kai būna sunku, kai, atrodo, žemė slysta iš po kojų, aš atsistoju, vėl einu. Ir tartum tavo rankos, Žeme, glosto mano kojas, išvykti iš tavęs aš negaliu. Be tavęs aš nematyčiau saulės, gražaus saulėlydžio, nakties. Esu aš be tavęs kaip mažas vaikas, basa einu per šaltą žemę... **Agnė**

*

Pro mažą mano Gelgaudiškio miestelį teka Nemunas ir įteka į Baltijos jūrą, kuri spindi nuo saulėlydžio šviesos. Kai vakare atplaukia tamsus kaip naktis debesis, jį apšviečia linksmi rasos lašeliai. Tai mano vasaros jūra. Dieną, kai skaisčiai šviečia saulė, žmonių akyse pamatai džiaugsmą, laimę. Miške girdisi, kaip tyliai ir ramiai ošia medžiai. Čia jaučiuosi mylima. Galiu pajusti, kaip gėlė pražysta, bitelė pabunda. Kaip nuostabu gyventi Lietuvoje. **Erika**

*

Manoji kalba amžių amžius buvo varginama rusų, vokiečių, lenkų. Rusai vargino ilgiausia ir skausmingiausia. Jie uždraudė mums kalbėti ir rašyti savomis raidėmis. Todėl lietuviai tikrai supranta, ką reiškia turėti laisvę ir jos netekti. Juk Lietuva toks mažas, jaukus ir gražus viso beribio pasaulio lopinėlis. **Rimantas**

*

Apie savo šalį labai įdomu sužinoti. Norėčiau pamatyti, kaip 1410 metais lietuviai susivienijo ir laimėjo Žalgirio mūšį. Pasaulis būtų daug geresnis, jei žmonės tarpusavyje nekariautų. **Haroldas**

*

Dabar Lietuva laisva, laisvi galime gyventi ir džiaugtis gyvenimu. Iš jo mokomės. Nepamirškime – dėl Lietuvos, jos kalbos laisvės žuvo daug žmonių. Todėl turime džiaugtis gyvenimu, nes Gyvenimas tai – Lietuva, o Lietuva tai – Gyvenimas. **Sandra**

*

Mūsų miestelis nedidelis, bet gražus. Man čia patinka. Vasarą mes visur keliaujame. Tai pats geriausias laikas pajusti, kaip man brangus mielas kampelis. Kažkaip traukia savas kiemas, savos gatvės, savi draugai. Juk tai mano tėviškė. **Paulius**

Moksleivių mintis iš kalbos ir knygos šventės scenarijaus atsiuntė **V. Vilčinskienė**

Toronto lietuvių jaunimo šokių ansamblio "Gintaras" šokėjai su vadovu R. Jonušoniu Lietuvoje vykusioje Dainų šventės šokių dieną liepos 6 d. Ntr. R. Karasiejienės

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Kviečiame bendradarbiauti - laukiame ir spausdiname įvairius straipsnius:

- *tautinės-krikščioniškos minties straipsnius...*
- *išeivijos gyvenimą liečiančius rašinius, pranešimus, pasisakymus, veiklos kronikas, atsiminimus, laiškus, nuotraukas, poeziją...*
- *apsakymus, knygų, filmų recenzijas, koncertų, baliaus aprašymus, juokus, anekdotus...*
- *naujienas iš Lietuvos, Kanados ir kitų kraštų...*

Medžiagą siųsti redakcijai adresu: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 • Faksas: 905-290-9802 • E-paštas: tevzib@rogers.com

MIRTIES PRISIMINIMAS

A†A

VYTAUTAS PUZERIS,

gimęs 1924 m. sausio 17 d., mirė 2005 m. lapkričio 18 d.

Prisiminti Tave yra lengva, / tai darome kasdien.
Bet skausmas mūsų širdyse / mumyse liks visvien.

Liūdime ir mylėsim visada –

Olė, Algis, Rūta, Laima ir šeima

A†A

DANUTĖ RUSTEIKAITĖ-ALSEIKIENĖ,

gimusi 1921 m. balandžio 5 d., netikėtai po sunkios ligos mirė 2007 m. spalio 31 d. A.a. Danutės jaunų dienų klasės draugės nuoširdžiai užjaučiame jos vienturtę dukrą RAMONĄ, likusią giliame skausme –

M. Fabricijūtė-Gertienė *J. Katelytė-Šapočkinienė*
A. Mitkutė-Stašaitienė *E. Statkevičiūtė-Čižiauskienė*
A. Stulginskaitė-Juozevičienė

EUROPEAN MONUMENT INC.

▲ Trečios kartos paminklų statytojai.
▲ Specializuojamės europietiškų paminklų stiliuje.
▲ Didelis pasirinkimas vazonų ir žvakidžių.
▲ Padarome įrašus jau pastatytuose paminkluose.
▲ Perkate fabriko kaina.

Skambinti tel.
(905) 339-0409
1-800-539-8224
Adresas: 1144 Speers Rd., Unit 1
Oakville, ON L6L 2X4

BPL Import/Export
SIUNTINIAI į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
413 ROYAL YORK RD., TORONTO ON
(prie Evans)
Savininkas Jurgis Kuliešius

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Didžiausias pasaulyje keleivinis lėktuvas *Airbus 380* išbandė Montrealio P. Trudeau tarptautinio oro uosto nusileidimo taką. Juo iš Prancūzijos atvyko 500 pirmųjų rinktinių keleivių. Savo pirmtaką Boeing 747 lėktuvas gerokai lenkia ne tik salono vietų skaičiumi, bet ir patogumais. Jis 73 m ilgio, gali skraidinti 800 keleivių. Pirmieji šio padangių milžino skrydžiai bus iš Singapūro į Australiją, Montrealio oro skrydžių organizatoriai tikisi sulaukti nuolatinių *Airbus* 380 skrydžių 2009 m. lėktuvas gerokai lenkia ne tik salono vietų skaičiumi, bet ir patogumais. Jis 73 m ilgio, gali skraidinti 800 keleivių. Pirmieji šio padangių milžino skrydžiai bus iš Singapūro į Australiją, Montrealio oro skrydžių organizatoriai tikisi sulaukti nuolatinių *Airbus* 380 skrydžių 2009 m. **Inf.**

BEST WAY TO TRAVEL Inc.
Royal York Plaza,
1500 Royal York Rd.,
Toronto, ON M9P 3B6
KELIONIŲ AGENTĖ
ASTRA SKUPAITĖ-TATARSKY
IŠPARDAVIMAI SKRENDANTIEMS Į LIETUVĄ KALĖDŲ METU:
$629+ mok.
Atostogos Karibų salose geriausiomis kainomis
Kelionių bilietai, draudimai, nemokamas pristatymas į namus
Tel. (416) **249-7710**
Cell (416) **473-9020**
Fax: 416 249-7749
El.p.: astra.bestway@on.aibn.com

Mūsų senelių maldoj kasdieninėj yra žodžiai šventi sudėti

Meilė ♦ gerumas ♦ dosnumas

Remkime LABDAROS lietuvių slaugos namus ir nepamirškime jų savo testamentuose

SKAMBINTI: **416-232-2112/409**
ADRESAS: 5 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
tinklalapis: www.labdara.ca
el-paštas: communityrelationscoordinator@labdara.ca
LABDAROS fondas išrašo pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

LITHUANIAN TRANSLATIONS

VERČIU ĮVAIRIUS DOKUMENTUS
• iš anglų į lietuvių ir iš lietuvių į anglų kalbą
• vertimus tvirtinu savo antspaudu ir parašu

DALIA MILMANTAS - 416.237.0568
Akredituota vertėja prie Imigracijos ir pabėgėlių tarybos (Immigration and Refugee Board)

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ
PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328

Indijos misionierius prašo siųsti jam reikmenis: rožinius, statulėles, rašiklius, pieštukus ir taip paremti jo misiją. Jo naujas adresas: Fr. Paul Cruz, P.O. Box-691571, Kottiyam - P.O Kollam - 691 571, Kerala, India.

SMITH MONUMENT CO. LTD
(nuo 1919 metų)

▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. **(416) 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

WATERSIDE DENTAL
Dr. Gintarė Sungailienė
Implantų įdėjimas, protezavimas, plokštelių pritvirtinimas mažais varžteliais (mini implants)
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5
www.watersidedental.ca
Tel. 905 271-7171

Bilietai į Lietuvą 2007-2008
lapkr. 1, 2007 – bal. 30, 2008
$675
gegužės 1 – birželio 26, 2008
$900
oro uosto mokesčiai papildomai $245
Finnair avialinijos, Toronto – Vilnius per Helsinki
Taip pat bilietai kitomis oro linijomis ir į kitas šalis
Skambinkite Gabrielei Pabrėžaitei-Flores
O.b Orav Travel Inc.
5650 Yonge Street at Finch
Toronto, Ontario M2M 4G3
647-998-6405
Toll free 1-800 361-9487
Fax 416-221-4885
gabriele@bdt.ca ONT REG. 03228277
BDT *WorldTravel*

MARGUTIS Parcels

4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Sekantis siuntimas LAIVU į Vilnių
2007 m. lapkričio 7 ir 21 d.d.
***
Sekantis siuntimas LĖKTUVU į Vilnių
2007 m. lapkričio 7 ir 21 d.d

Visi paketai turi būti į mūsų pagr. raštinę
PRISTATYTI iki NURODYTŲ DATŲ

Tel: (416)233-4601

$3.00* off COUPON for 1 parcel **$3.00* off**
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Nemokamas **1-888-657-4844**
Darbo **705-445-8143**
Elektroninis paštas: salvaitis@bmts.com
Tinklalapis: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

▶ KULNO SKAUSMAI
▶ PĖDOS SKAUSMAI
▶ PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
▶ NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
▶ ĮAUGĘ NAGAI
▶ VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
▶ SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

◆ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
◆ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
◆ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
◆ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
◆ STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILLSON ST.E., ANCASTER, Ont. TEL. (905) 648-9176

Kvietimas į sriubos vakaronę

Kviečiame visus į Sriubos vakaronę Prisikėlimo parapijos salėje sekmadienį, lapkričio 25, 4 v.p.p. Bilietai jau platinami parapijoje. Taip pat bilietus bus galima įsigyti prie įėjimo.

Sriubos vakaronės rengiamos kas antri metai. Jų tikslas sutelkti lėšų, kurios siunčiamos į Kauno sriubos valgyklą *Caritas* ir Vilniaus "Betaniją". Prisikėlimo parapija jau 14 metų iš eilės šelpia šias valgyklas, pastoviai siųsdama finansinę paramą, po $1200 kiekvienai valgyklai kas mėnesį. Per 14 metų sriubos valgykloms jau išsiųsta arti $400,000 paramos. Valgyklomis naudojasi bedarbiai, vargan patekę, seneliai, vienišos motinos, vaikai ir universitetų studentai. Daug kas ateina parsinešti namo sriubos su juoda duona tuo atsispirdami nuo bado ar pašelpdami nebegalinčius išeiti iš namų. Šis gražus sumanymas kilo Prisikėlimo parapijos 40-mečio šventės proga – klebonas kun. Augustinas Simanavičius, OFM, kvietė šią sukaktį pažymėti kokiu nors labdaringu darbu. Iš to ir kilo ši tradicija.

Šiais metais dėmesys skiriamas į vargan patekusį jaunimą. Žodį tars iš Čikagos atvykstantis kun. Antanas Saulaitis, SJ, o programą atliks Prisikėlimo parapijos jaunimo choras su skaitovais. Ateikite ir įsijunkite į šį labdaringą darbą! "Ką padarėt vienam iš mažiausiųjų brolių, tą padarėte Man!"

Aukas siųsti paštu arba palikti Prisikėlimo parapijoje, 1 Resurrection Rd., Etobicoke, ON. Čekį rašyti: "Prisikėlimo parapija – alkaniems"

Rengėjai

Maloniai kviečiame visus į jungtinį

"ATŽALYNO", "GINTARO" ir "GYVATARO"

tautinių šokių koncertą

"Mūsų stiprybė vienybėje!"

š.m. gruodžio 1, šeštadienį, 7 v.v.

Toronto Lietuvių Namuose

JŪSŲ LAUKIA: kaimiškos vaišės, šilta vakarienė, šaltas alus, smagūs šokiai, veiks baras

BILIETAI PLATINAMI sekmadieniais Lietuvių Namuose, Anapilio, Prisikėlimo ir Hamiltono parapijose. Bilieto kaina $40.

Smulkesnė informacija teikiama kreipiantis į:

IRENĄ ŽUKAUSKAITĘ – 416 895 2400,
ICHTIANDRĄ URNIEŽIŲ – 416 839 8349
ir ROMĄ JONUŠONĮ – 416 895 6345

Maloniai kviečiame į

XIII LIETUVIŲ TAUTINIŲ

ŠOKIŲ ŠVENTĘ

LOS ANGELES
LIEPOS 6, 2008

Informacija apie programą, nakvynes ir užsiėmimus pietų Kalifornijoje rasite tinklapyje

WWW.SOKIUSVENTE.COM

Naujienos iš XIII-osios šokių šventės organizacinio komiteto

Liaudies išmintis sako: "Ruošk roges vasarą, o ratus – žiemą". XIII-osios šokių šventės organizacinis komitetas pradėjo dirbti jau prieš metus. 2008 metų vasarą įvyksianti šokių šventė yra nepaprasta. Pirmą kartą Šiaurės Amerikos išeivijos istorijoje šokių šventė organizuojama vakarinėje pakrantėje. Ir ne bet kur - Los Angeles mieste. Organizacinis komitetas džiaugiasi rezervavęs puikią, naujutėlę salę šiai šventei. Ši neseniai pastatyta salė – "The Galen Center" – yra viename iš žymiausių JAV universitetų – USC (University of Southern California).

Prašome pasižymėti savo 2008 metų kalendoriuose pirmąjį liepos mėnesio savaitgalį. Šokių šventė įvyks liepos 6-tą, sekmadienį. Visi turėsime trijų dienų savaitgalį ir puikią progą praleisti trumpesnes ar ilgesnes atostogas. Visi, visi maloniai kviečiami ir labai laukiami mūsų Angelų mieste, mūsų valstijoje – auksinėje Kalifornijoje.

Dievas apdovanojo šį kampelį ne tik šiltu oru ištisus metus, bet ir nuostabia gamta. Iš vienos pusės Los Angeles supa Ramusis vandenynas, iš kitos – nepaprasto grožio kalnai. Čia yra ką veikti ir senam, ir jaunam. Nuostabūs paplūdimiai, nepakartojami vaizdai atsiveriantys iš aukštesnių miesto kalvų. Šeimos su mažamečiais vaikais ar su paaugliais, atvykę į šventę, galės aplankyti visame pasaulyje žinomus parkus pietinėje Kalifornijoje.

Pagrindinis šokių šventės viešbutis yra trijų žvaigždučių "Hilton Universal" Los Angeles/Universal City. Ten įvyks susipažinimo vakaro šokiai penktadienio vakare, o iškilmingas banketas sekmadienį po šventės. Viešbutis yra prie pat populiaraus parko "Universal Studios". Nuo viešbučio iki parko, ar parduotuvių ir restoranų komplekso Universal City Walk tik 5 minutės kelio pėsčiomis! Kambario kaina yra 155 doleriai už naktį. Užsisakant kambarį, būtina pasakyti, kad priklausote "Lithuanian Folk Dance" grupei.

Viešbučio tinklalapio adresas yra www.hilton.com, tiesioginis telefonas 818- 506-2500. Į XIII-ąją šokių šventę patogiausia atskristi į LAX oro uostą, arba į mažesnį Burbank miesto oro uostą.

Smulkesnę informaciją apie šokių šventę ir lankomiausias turistines vietas Los Angeles apylinkėje galima surasti naujai sukurtame tinklalapyje Bilietai į šventę bus parduodami tinklalapyje ir lietuvių centruose. Sekite lietuvišką spaudą, pranešinėsime joje naujienas iš organizacinio komiteto.

Daina Kasputienė, XIII-os šokių šventės viešųjų ryšių atstovė, **Žydra van der Sluys,** korespondentė

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 Tel.: 416-889-5531

Elektroninis paštas: klfondas@on.aibn.com

Per 45 metus Jūsų sutelktas 4.88 mln. dol. Fondo pagrindinis kapitalas davė 2.97 mln. dol. pelno lietuvybės išlaikymui Kanadoje, humanitarinei pagalbai Lietuvoje bei stipendijoms lietuvių studentams.

Remkime Kanados lietuvių fondą ir prisiminkime jį savo testamentuose!

Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Telefonas atsakomas nuo pirmad. iki penktad. tarp 9 v.r. ir 5 v.v.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* PRENUMERATORIAMS: jeigu savaitraščio pristatymas vėluoja daugiau kaip 3-4 dienas, pateikite savo adresą KANADOS PAŠTO BENDROVEI telefonu 1-800-267-1177 arba el. paštu, tinklalapyje www.canadapost.ca (pasirinkite Resources skyriuje "Contact us", tada "General Customer Service").**

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* administracija prieškalėdiniu laikotarpiu bus atidaryta nuo lapkričio 18 iki gruodžio 2 d. sekmadieniais, po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima sutvarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsakyti *TŽ* kaip dovaną savo bičiuliams.**

Kalėdiniai sveikinimai

Jau planuojamas kalėdinis *TŽ* numeris, kuris išeis gruodžio 11 d. **Visa medžiaga, skirta šiam numeriui, laukiama vėliausiai iki gruodžio 1 d.** Kalėdinius sveikinimus kviečiame siųsti dar prieš šią datą, kad spaustuvė galėtų juos laiku paruošti. Yra dvejopi sveikinimai – bendras ir atskiri, asmeniniai. Į bendrąjį sveikinimą įrašomi visi tie, kurie pareiškia tokį norą ir atsiunčia auką *TŽ*. Asmeniniai bei atskirieji sveikinimai yra rėminiai. Jų kaina pagal užimamą plotą. Jais daugiausia naudojasi parapijos, organizacijos, institucijos ir pavieniai asmenys. Sveikinimas per laikraštį šiuo metu yra geriausias būdas pasiekti savo artimuosius ne tik išeivijoje, bet ir Lietuvoje. Tuo būdu išvengiama atvirukų siuntinėjimo, kuris pareikalauja daug laiko ir išlaidų.

DOVANA
Papuoškite savo šventes!
GINTARINIAI KALĖDINIAI PAPUOŠALAI
Turime ir kitų gintarinių bei lininių dovanų

www.dovanagifts.com
610-892-1968

HOMELIFE

HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8
NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patyrimas šioje srityje nuo 1987 m.

TORONTO ONT

Anapilio žinios

• Lapkričio 25, sekmadienį, Lietuvos kariuomenės šventės proga, Lietuvos kankinių šventovėje 11 v.r. Mišiose iškilmingai su vėliava dalyvaus Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopa ir jų svečiai – Lietuvos karininkai.

• KLKM dr-jos mūsų parapijos skyrius rengia savo metinę šventę gruodžio 9, sekmadienį, ir iškilmingai su savo vėliava dalyvaus 11 v.r. Mišiose. Po Mišių Anapilio parodų salėje bus pietūs su menine programa ir loterija.

• *Žodis tarp mūsų* knygelių lapkričio-gruodžio laida jau gauta ir ją platina A. Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

• Adventiniai susikaupimai mūsų šventovėse bus gruodžio 8 ir 9 dienomis. Susikaupimus ves kun. Julius Sasnauskas, OFM. **Lietuvos kankinių šventovėje –** gruodžio 8, šeštadienį, 11 v.r. Mišios su pamokslu (Anapilio autobusėlis tą dieną maldininkus paims nuo "Vilniaus rūmų" 10.15 v.r. ir parveš atgal po pamaldų); gruodžio 9, sekmadienį – pamokslai sekmadieninių Mišių metu. Išpažinčių bus klausoma abidvi dienas prieš ir po pamaldų. **Delhi miesto Šv. Kazimiero šventovėje** susikaupimas – gruodžio 8, šeštadienį, 3 v.p.p. Išpažinčių bus klausoma prieš Mišias. **Wasaga Beach miesto Gerojo Ganytojo šventovėje** susikaupimas – gruodžio 9, sekmadienį, 2 v.p.p. Išpažinčių bus klausoma prieš Mišias.

• Anapilio Jaunų šeimų sekcija maloniai kviečia visas šeimas dalyvauti Kalėdinėje vaikų eglutėje, kuri įvyks gruodžio 16, sekmadienį, po 9.30 v.r. Mišių Anapilio didžiojoje salėje. Prašome registruotis iki šio mėnesio pabaigos vakarais pas Janiną tel. 905 848-5236 arba pas Zitą tel. 905 608-1153.

• Naujųjų metų sutikimo pokylis Anapilyje prasidės gruodžio 31, pirmadienį, 7 v.v. Lietuvos kankinių šventovės salėje. Bilietus galima užsisakyti telefonu pas R. Celejewską, 416 231-8832. Bilieto kaina – $95, o susimokėjusiems iki gruodžio 16 d. – $85.

• Anapilio knygyne galima įsigyti rugsėjo-spalio *Lithuanian Heritage* žurnalo laidą bei kalėdinių sveikinimo atvirukų ir Kūčioms kalėdaičių (plotkelių).

• Mišios lapkričio 25, sekmadienį: 9.30 v.r. už Vaičiulių giminės mirusius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje, lapkričio 25, sekmadienį, 2 v.p.p. už mirusius Kanados lietuvių fondo narius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje lapkričio 24, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Stasį ir Rožę Augustinavičius

Šiluvos M. parapija

• Gruodžio 2, sekmadienį, po šv. Mišių visi parapijiečiai ir bendruomenės nariai kviečiami atvykti į visuotinį susirinkimą, kuris įvyks 4 v.p.p. Šiluvos Marijos parapijos salėje. Bus svarstomas tolesnis šventovės likimas. **Inf.**

Prisikėlimo parapijos žinios

• Kun. Arūnas Brazauskas, OFM, išvyko iš Toronto į Kretingos parapiją, kur darbuosis klebono padėjėju. Linkim jam Dievo palaimos ir sėkmės.

• Sekmadienį, lapkrč. 18, per 10.45 v.r. Mišias giedojo parapijos "Retkartinis" choras, o šį sekmadienį, Kristaus Karaliaus šventėje, giedos "Volungės" choras.

• Sveikinam "Vilniaus rūmų" gyventojus, kurie lapkričio 14 d. šventė savo namų 25-ąjį jubiliejų su Mišiomis už mirusius, su pietumis ir "Dainos" choro koncertu.

• Seselė Paulė išvyksta rekolekcijom į Putnamą nuo lapkričio 26 d. iki gruodžio 8 d. Gruodžio 1 d. Pirmos Komunijos pamokas angliškai kalbantiems perims Paulius Sukauskas, o lietuviškai – Rasa Balaišienė.

• Lietuvoje mirė: a.a. Onutė Krasauskienė-Sutkienė, Romo Krasausko mamytė ir a.a. Stasė Ravinskienė, Onos Girdauskienės sesuo.

• Šį sekmadienį, 4 v.p.p. parapijos salėj vyks sriubos vakaronė. Vakaro programoje: kun. Antano Saulaičio, SJ, paskaita, meninė programa, kurią atliks parapijos vaikų choras, ir sriubos vakarienė.

• KLKM dr-jos šios parapijos skyrius rengia vyrams ir moterims vienos dienos susikaupimą, kurį ves kun. Julius Sasnauskas, OFM, gruodžio 1 d., nuo 9 v.r. iki 5 v.p.p. parapijos patalpose. Skyriaus metinė šventė su agape ir menine programa vyks gruodžio 2 d. po 12.15 v.d. Mišių parapijos salėj.

• *Žodis tarp mūsų* lapkričio ir gruodžio mėnesių knygutės yra padėtos šventovės prieangyje. Kaina $5.

• Parapijos 2008 metų aukų vokeliai yra paruošti ir išdėstyti alfabetine tvarka parapijos šventovės prieangyje. Prašom visus juos pasiimti ir tuo sutaupyti parapijai pašto išlaidas. Jei kas vokelių nerastų, prašom kreiptis į parapijos raštinę ir kalbėti su parapijos sekretore Valerija 416 533-0621.

• Mišios sekmadienį, lapkričio 25: 8 v.r. už a.a. Ireną Morkūnienę ir Antaniną Leparskienę; 9 v.r. už a.a. Juozą Mačiulį; 10.45 v.r. už Vėlinių Mišiom pavestas sielas, už Kanados lietuvių fondo mirusius narius, už a.a. Reginą Valickienę; 12.15 v.d. už a.a.Leokadiją Nevulienę.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu - sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 val. Labai gera kokybė. 416 503-1687.

JOTVA CONSTRUCTION. Atlieka staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, "plumbing" darbus. Skambinti Algiui tel. 905 824-9821 arba 416 882-8531.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 (ext. 26) šiokiadieniais, darbo valandomis.

Išganytojo parapijos žinios

• Ateinantį sekmadienį mirusių minėjimo pamaldos 11.15 v. ryto, kuriose prisiminsime visus per metus mirusius parapijiečius. Parapijiečiai, kurie norėtų prisiminti savo mirusius, prašomi paskambinti klebonui, 905 270-3723. Po pamaldų vyks konfirmantų pamoka.

• Pirmo Advento pamaldos su Šv. Komunija įvyks sekmadienį, gruodžio 2, 11.15 v.r., pamaldose pamokslas bus anglų kalba.

Lietuvių Namų žinios

• Lapkričio 18 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 165 svečiai.

• Lietuvių Namų valdybos posėdis – gruodžio 5, trečiadienį, 7 v.v. LN seklyčioje, "Labdaros" – lapkričio 28 d., 7 v.v. LN seklyčioje.

• Lapkričio 30 d. bare "Lokys" rengiama labdaringa vakaronė, kurios metu bus renkamos aukos maestro Vytautui Kernagiui ir vaikams, sergantiems vėžiu Lietuvoje paremti. Programą atliks džiazo trio A. Storyk, G. Kairys ir M. Gabrys. Vakaro metu matysite video koncertus bei išgirsite V. Kernagio muziką. Vakarą rengia lietuvių klubas "Santaka".

• Dėmesio! Bare "Lokys" galima stebėti tiesiogines sporto, pramogines bei informacines Lietuvos televizijos transliacijas. Dėl platesnės informacijos, programų tvarkaraščio ir laiko prašome skambinti į LN raštinę tel. 416 532-3311 arba į barą tel. 416 534-8214.

Maironio mokyklos žinios

• Tėveliai! Kviečiame visus į metinį visuotinį tėvų susirinkimą mokykloje lapkričio 24 d., 9.15 v.r.

• Tradicinė Kalėdų eglutė šiemet neįvyks, nes ruošiamės iškilmingai atšvęsti Maironio mokyklos 60-tį 2008 m. balandžio 19 d. Mokiniai atšvęs Kalėdas tarpusavyje mokyklos patalpose gruodžio 15 d.

• Dėmesio! Skelbiame Maironio mokyklos metraščio viršelio konkursą. Kadangi šie metai mums yra jubiliejiniai, tai norėtume paruošti naują metraščio viršelį. Konkurse gali dalyvauti visi mokiniai. Projektus paruošti juodu rašalu ant balto lapo. Viršelyje būtinai turi būti užrašas: TORONTO MAIRONIO MOKYKLA. Piešinyje reikėtų naudoti lietuvišką tematiką; taip pat galima tai surišti su Torontu ar Kanada. Galite semtis idėjų iš tautosakos, Maironio kūrybos ir pan. Įteikti projektus iki š.m. gruodžio 15 d. savo klasės mokytojams. **Živilė**

Kariuomenės šventės minėjimas įvyks sekmadienį, lapkričio 25, 2.30 v.p.p. Toronto Lietuvių Namuose. Kalbės karinis atašė plk. R. Petkevičius ir plk. ltn. A. Grachauskas. Meninę programą atliks vyrų choras "Aras", vad. L. Turūtaitės. Visi kviečiami dalyvauti. **VP**

PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI. Sekite savo prenumeratos baigimosi datą, kuri yra pažymėta ant laikraščio lipdės su jūsų adresu. Nelaukite priminimo – laiku ją atnaujinkite. Tuo sutaupysite administracijos laiką ir pašto išlaidas.

MONTREAL QUE

Aušros Vartų parapija

Aušros Vartų parapijos metiniai pietūs lapkričio 18 d. sutraukė daug parapijiečių ir svečių. Visus pasveikino klebonas kun. G. Mieldažis. Donaldas Giedrikas susirinkusiems pristatė naujai paskirtą Lietuvos garbės konsulą Arūną Staškevičių ir pateikė jo biografiją. Programą atliko penkios mamytės: L. Čičinskaitė-Castanheiro, A. Verbylaitė-Zicca, D. Jaugelytė-Zatkovic, A. Celtoriūtė-Beniušienė, Ž. Jurkutė-Blayney ir jų septyni vaikučiai (2 berniukai, 5 mergaitės). Drauge ir atskirai jie padainavo šešias dainas ir buvo susirinkusiųjų labai šiltai įvertinti. Akompanavo muz. A. Stankevičius. Klebonui palaiminus, visi vaišinosi skaniais, gausiais patiekalais. Loterija be laimikių "pusė-pusė" praėjo taip pat labai sklandžiai: pusė surinktų pinigų liko parapijai, o likusieji 3 laimikiai $102, $51 ir $25 atiteko laimingiesiems.

Auksinio amžiaus "Rūtos" klubo kalėdinis subuvimas ruošiamas gruodžio 12 d., trečiadienį, 12 val. Aušros Vartų salėje. **DS**

Šv. Kazimiero parapija

Sekmadienį, lapkričio 11, Šv. Onos draugijos valdyba – Elena Kurylienė, Lucy Mikalajūnienė, Angela Šlekienė ir padėjėja Alice Martin – paruošė skanią kavutę. Padarė įvairių sumuštinių su sūriu ir vaisiais. Po to valgėm visokių pyragų. Valdyba dėkoja Mary Zenaitienei, Donna Mozuraitienei, Lena Asipavičienei ir Alice Skrupskaitei už pyragus. Kun. Therrien pašventino valgį ir kartu su parapijiečiais pavalgė pietus.

Sekmadienį, lapkričio 18, šv. Mišios buvo aukojamos už gyvas ir mirusias Šv. Elzbietos draugijos nares. "Knights of Columbus" organizacija paruošė pusryčius parapijos salėje. Po pusryčių vyko "bingo" žaidimas.

"Auksinis ratelis" susirenka kas ketvirtadienį nuo 12 iki 3.30 v.p.p. Visi kviečiami dalyvauti.

Šv. Kazimiero parapijos komitetas gavo kalėdinių plotkelių. Kreiptis į Nijolę Šukienę ar Alic Skrupskaitę. **AS**

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL. QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B. Petras Adamonis C.I.B.

Vietoj kalėdinių sveikinimų atvirukais įsirašė į bendrą sveikinimą ir paaukojo *Tėviškės žiburiams*: **$50 –** Nelė ir Martynas Jonušaičiai, Oakville, Ont., Stasys ir Vincė Kneitai, Oshawa, Ont., Eugenijus ir Genovaitė Kuchalskiai; **$40 –** Elena Kišonienė; **$30 –** Aniceta Deksnienė ir šeima, Hamilton, Ont., Justinas ir Erna Šimkai, Birutė, Nijolė ir Vladas Vytai; **$25 –** Gražina Strimaitienė, Bronė Žiobienė, J.J. Šarūnai; **$20 –** Ona Dementavičienė ir sūnus Charles, Vincas, Valė, Kristina ir Jonas Baliūnai, Paulina ir Ignas Geniai, Sault Ste. Marie, Ont., Jonas ir Irena Nacevičiai, Joana Valiukienė, Margarita ir Justinas Zubrickai, Birutė ir Petras Daržinskai, Kristina Žutautienė ir šeima.

AUKOS

Irena Punkrienė, minėdama savo gimtadienį, *Kovai su vėžiu* sergantiems vaikučiams Lietuvoje aukojo $100.

Kun. Alfonso Lipniūno Jaunimo centrui $300 aukojo Anapilio moterų būrelis.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – A. Valadkienė, V. Liuima.

Anapilio sodybai $200 aukojo Anapilio moterų būrelis.

A.a. Juozo Zavio 12 metų mirties atminimui pagerbti žmona Stasė Zavienė ir dukra Rima su šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A.a. Konstancijai Juknevičienei mirus, užjausdama šeimą, Elena Kišonienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

Prisikėlimo kredito kooperatyvo valdyba linkėdama sėkmės paskyrė *Tėviškės žiburiams* $1000 auką. Savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja už paramą savai spaudai.

A.a. Monikos Gaputytės vienerių metų mirties sukakčiai prisiminti V.K. Gapučiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

XIII-osios Tautinių šokių šventės tinklalapis http://www.sokiusvente.com. Šiame tinklalapyje rasite šventės dienotvarkę, informaciją apie oficialų šventės viešbutį, siūlymus ką aplankyti, kai atvyksite į pietų Kaliforniją ir daug ko kito. XIII Tautinių šokių šventė suteiks mums progą pasidžiaugti lietuvišku šokiu ir pasididžiuoti gimus lietuviais. Iki pasimatymo Los Angeles mieste. **Rengėjų komitetas**